Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זײַטן.

NAJER FOLKSBLAT — פּרײַז 20 גראָשן

נײַער פֿאָלקסבלאַט

Nr. 280 | Łódź, Wtorek 3 grudnia 1929 r. | דינסטער יאָהרגאַנג | לאָדז דינסטאַג, א׳ כסלו תר״צ | № 280

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

אין דער לויה פֿון דר. רײַך

האָבן אָנטיילגענומען 40 טויזענט מענשן

לעמבערג, 2 (יט״אַ טעלעפאָניש).

הײַנט 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען די לויה פֿון פֿאַרשטאָרבענעם ציוניסטישען פֿיהרער דעפּ. ד״ר לעאָן רײַך.

נאָך עטליכע שעה פֿאַר׳ן אָנהויב פֿון דער לויה האָבן זיך אין די אַרומיגע גאַסען פֿאַרזאַמעלט טויזענדער מענשען, וועלכע האָבן גענומען אָנטייל אין דער לויה. אין אַלגעמיין שאַצט מען דעם עולם, וואָס האָט אָנטיילגענומען אין דער לויה אויף 40 טויזענד מאַן, אַלע באַלקאָנען, פֿענסטער און אַפילו דעכער זענען געווען איבערפֿול. די אָרדנונג האָט געהאַלטען דעלעגאַציעס פֿון אַלע יודישע יוגענד-פֿאַראיינען אין לעמבערג.

פּונקט 11 אַ זייגער האָט דער סינאַגאָגען-כאָר געזונגען עטליכע תפילות און דאַן האָבן די מיטגלידער פֿון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו אַראָפּגעטראָגען דעם אָרון. פֿון באַלקאָן האָבן גערעדט דער וויצע-פֿאָרזיצענדער פֿון דער ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין מזרח-גאַליציען ד״ר שמאָראַק און דער פֿאַרשטעהער פֿון וועלט-עקזעקוטיוו ד״ר לאַצאַרוס באַרט.

אַלע יודישע געשעפטען אין די גאַסען, וואו די לויה איז אַדורכגעגאַנגען, זענען געווען געשלאָסען, אויף פֿיל יודישע הײַזער האָבן געהאַנגען שוואַרצע פֿאָהנען, און די יודישע פֿענסטער זענען געווען אַרויסגעהאַנגען די פּאָרטרעטען פֿון פֿאַרשטאָרבענעם ד״ר רײַך איינגעהילט אין שוואַרצען. אין פֿיל פֿענסטער האָבן געברענט ליכט. דורכ׳ן גאַנצען וועג פֿון דער לויה האָבן די לעמבערגער יודישע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס געבילדעט אַ שפּאַלער.

אויפ׳ן בית-עולם האָט מען דעם אָרון מיט׳ן נפטר אַרויפֿגעלעגט אויף אַ מאַרמאָרענעם קאַטאַפֿאַלק און דאַן איז פֿאָרגעקומען די קבורה. אויפ׳ן קבר האָבן גערעדט לויט דער רייה דאַבינער ד״ר פריינד, האַבינער ד״ר לעווין, אין נאָמען פֿון דער לעמבערגער קהלה — ד״ר היות, פֿון בער יודישער אגענץ — ראָטמאַן ד״ר הענריקעס; פֿון צ. ק. פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע — ד״ר פּיפּאָווסקי; פֿון מזרחי — פעדערבוש; פֿון „התאחדות" — בריפשטרענער; פֿון דער דראָהאָביטשער קהלה, וואו ד״ר רײַך איז געבוירען געוואָרען — ד״ר טענענבוים, דער רעדנער האָט ערקלערט, אַז די דראָהאָביטשער קהלה האָט זיך געווענדעט צו דער מאַכט, אַז איינע פֿון די הויפּט-גאַסען אין דראָהאָביטש זאָל אָנגערופֿען ווערען אויפ׳ן נאָמען פֿון נפטר, ווייטער האָט די דראָהאָביטשער קהלה בעשלאָסען, אַז היות ווי דער פֿאַרשטאָרבענער האָט נישט איבערגעלאָזען קיין זוהן, וועט אַ מנין יודען דורך אַ גאַנץ יאָהר זאָגען קדיש.

אין נאָמען פֿון דער בני-ברית-לאָושע האָט גערעדט — ד״ר פּרנס, פֿון עת-לבנות — ד״ר גאָטליב.

די רעגירונג איז געווען רעפּרעזענטירט דורכ׳ן וויצע-וואָיעוואָדע פֿילעצקי, סטאַראָסטאַ קלאָץ און רעגירונגס-קאָמיסאַר נאַראָלסקי, דער סיים-מאַרשאַלעק דורך דיר. ד״ר דעביטסנער-לעוויצקי, דער סענאַט דורך וויצע-מאַרשאַלעק האָלושינסקי, דער ב. ב.-קלוב דורכ׳ן פּרעזידיום פֿון דער לעמבערגער וואָיעוואָדזשאַפֿט מיט די דעפּוטאַטען לעשווענהערץ

(ווייטער זעה 8-טע זײַט).

טיף געריהרט שטעהען מיר פֿאַר׳ן פֿרישען קבר פֿון אונזער אונפֿערגעסליכער פֿרײַנדין

ב״ע

יהודית (אידאַ) מאַנזוראַלאַ

וועלכע איז אין בליהענדען עלטער פֿון אונז אוועקגעריסען געוואָרען

דער שווערגעטראָפֿענער פֿ אַ מ י ל י ע דריקען מיר אויס אונזער אינניגסטען מיטגעפֿיהל אין שמערצליכען בײַלייד.

זאָל איהר די ערד גרינג זײַן!

איהר נאָמען פֿאַרבלײַבען מיר מיט אַ בוים אין יער הערצל.

פֿרײַנד: געשוויסטער נודעלבערג, פֿעלאַ טאַ. מאַרטשיק, עווע זילבערמינץ, מ. לעווקאָוויטש און פֿרוי, לעאָן גאָלדשמידט, מאַרעק ראָטבערג, ה. נייבערג, אַברהם גראָטשטיין.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליפּסהייליאונגען.

נעמט אָן פֿון 4—7 אין אָוונט

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אָן פֿון 6—8 אָוונט

וויכטיג פֿאַר לאָדזער און וואַרשאַווער סוחרים!

דאָס איבעראַל-באַוואוסטע עקספּעדיציאָנס-הויז

„RUCH ŁÓDZKO - WARSZAWSKI"

ŁÓDŹ, Zawadzka 6, tel. 163-02

WARSZAWA, Elektoralna 20, tel. 314-33

האָט געעפֿענט פֿון 1-טען ליסטאָפּאַד ד. י. אַ נאָרמאַלען טעגליכען

לאַסט-אויטאָמאָביל-פֿערקעהר

פֿון לאָדז נאָך וואַרשאַ און צוריק

די זענדונגען ווערען אַסעקורירט. פֿאַר די ערשטע צוויי וואָכען סקלאַדאָווע ווערט נישט גערעכענט. אויסצאָהלונג פֿאַראויס דאָס געלד פֿאַר באַכנאַהמעס. בײַ גרעסערע טראַנספּאָרטען ווערט געגעבען אַ עקסטרע ראַבאַט. פּינקטליכע און רעעלע בעהאַנדלונג. מעסיגע פּרײַזען.

Biuro Przewozowe „RUCH ŁÓDZKO-WARSZAWSKI"

Właściciele: M. Działoszyński, A. Śpiewak i B. Prużański.

אַכטונג, פֿערוואַלטונג פֿון בעקער-אַרב.-פֿעראיין

לאַגיעווניצקאַ 4.

די פֿערוואַלטונג פֿון בעקער-צעך אין לאָדז, מאַכט אייך אויפֿמערקזאַם, אַז צוליב דעם, וואָס בעקער-אַרבייטער, מיטגלידער פֿון אייער פֿעראיין, בענוצען זיך מיט׳ן ווייסען פֿון אייער פֿערוואַלטונג מיט טעראָר אין אונזערע בעקערייען, מעלדען מיר אייך, דאָס אין יעדען פֿאַל וועט איהר טראָגען די קאָנסעקווענצען. די געהעריגע מעלדונגען זענען געמאַכט געוואָרען.

פֿאַר די פֿערוואַלטונג פֿון בעקער-צעך

מ. פּאָזנאַנסקי. 2063

צו דער עפֿענטליכקייט!

דערמיט ווערט עפֿענטליך בעקאַנט געמאַכט, אַז זונטאַג צווישען 3—4 בײַנאַכט האָבן זיך אַרײַנגעריסען אַ גרופּע בעקער-אַרבייטער אין דער בעקערײַ פֿון צעך-מייסטער ה׳ מ. פּאָזנאַנסקי, קאָנסטאַנטינער 38 און האָבן געוואָלט דעמאָלירען דעם לאָקאַל און אַרויסנעהמען די אַרבייטער פֿון דער אַרבייט. די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט זיי פֿעריאָגט.

מיט אַכטונג מ. פּאָזנאַנסקי.

דער פֿאַמיליע דישקין צוליב דער פּטירה פֿון

הרב ר׳ סענדער דישקין זצ״ל

דריקען מיר אויס דעם טיפֿסטען מיטגעפֿיהל.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פֿערוואַלטונג

פֿון יודישען געפֿליגעל-הענדלער-פֿעראיין

אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 17.

פֿאָלקס-אוניווערזיטעט בײַ דער ציוֹנ. אָרגאַניז.

הײַנט, דינסטאַג, 3/12 8.30 אָוו. אין לאָקאַל פֿון דער ציוֹנ. אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4)

פֿאָרלעזונג

א.ד.ט.: „ארץ-ישראל-פּראָבלעמען"

פּרעלעגענט: ד״ר צבי זהר (זאָנענשיין)

פֿון ארץ-ישראל. אײַנגאַנג פֿרײַ!

די נאָכפֿאָלגענדע פֿאָרלעזונג:

שבת, 7/12 ד״ר פֿ. פֿרידמאַן א.ד.ט.: „היהודים ופולין".

Dr. med. E. GUTMAN

קינדער-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען אויף:

פּיעטריקאָווער 11, טעל. 173-00

(זאַוואַדזקאַ 1) נעמט אָן פֿון 11—12 און 4—5 נ״מ

הײַנט, דינסטאַג, 6 אַ זייגער אָוו. קומט פֿאַר אַ הזכרה אין לאָקאַל פֿון אונזער פֿעראיין „מלביש ערומים", נאַרוטאָוויטשאַ 43, נאָך אונזער געעהרטען וויצע-פּרעזעס

נ״ע יוסף יאַקובאָוויטש

עס ווערען אײַנגעלאַדען אַלע מיטגלידער און פֿערוואַלטונג

די פֿערוואַלטונג.

נ. ע. חנה ראַצע נוימאַרק (פֿון דערהיים גאָלדשטיין)

נאָך לאַנגע און שווערע לײַדען איז נעכטען בײַנאַכט געשטאָרבען אין בליהענדען עלטער פֿון 29 יאָהר מײַן ליבע פֿרוי, אונזער טײַערע מוטער, טאָכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע

אשת ר׳ חיים אהרן נ״י

די לויה קומט פֿאָר הײַנט, דינסטאַג, א׳ כסלו תרפ״ץ, 1 אַ זייגער בײַטאָג פֿון טרויער-הויז, פּאָלודניאָוואַ 38, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפֿטרויערנדע הינטערבליבענע.

אַכטונג, בעקער-אַרבייטער פֿון דער פּראָווינץ!

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז אין לאָדז איז נויטיג אַ גרעסערע צאָהל קוואַליפֿיצירטע אַרבייטער. צו מעלדען זיך אין בעקער-צעך, לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 57 פֿון 8—10, ווי אויך אין אַלע בעקערייען.

די פֿערוואַלטונג פֿון בעקער-צעך

מ. פּאָזנאַנסקי. 2064

אין די פינסטערסטע פארבען

מאלט פרץ הירשביין די לאגע פון די יודען אין פוילען

נ י ו - י א ר ק (יט"א) נאך א רייזע ארום דער וועלט, וואס האט געדויערט לערך 5 יאהר, איז צוריקגעקומען קיין אמעריקא דער באקאנטער יודישער דראמאטורג פרץ הירשביין מיט זיין פרוי, דער ריכטערין אסתר שומיאטשער. אין משך פון זייער רייזע האבען זיי באזוכט יאפאן, כינא, אינדיען, מצרים, אראביען, ארץ-ישראל, ראטען-פארבאנד, פוילען און אנדערע מזרח-אייראפעאישע לענדער. ביי דער שיף זענען פרץ הירשביין און זיין פרוי באגעגענט געווארען דורך א צאהל נאהענטע פריינד און שריפטשטעלער, אפגעבענדיג גרוסען פון די יודישע ישובים אין די לענדער, וועלכע ער האט באזוכט. האט הירשביין זיך באזונדערס אפגעשטעלט אויף דער לאגע פון דער יודישער באפעלקערונג אין פוילען.

„וויפיל מען זאל נישט שרייבען און דערצעהלען וועגען דער אונגליקליכער לאגע פון די יודען אין פוילען", האט פרץ הירשביין געזאגט, איז דאס נישט קיין צעהנטעל פון דער אמת'ער לאגע. די פוילישע יודען ווערען געדריקט און געשטיקט אויף אלע געביטען, און מעהר ווי אלץ — עקאנאמיש, פאליטיש און געזעלשאפטליך בעמיהט מען זיך אין פוילען צו פערמאכקירען די רדיפות און גזירות אויף יודען, אז זיי זאלען זיך אזוי נישט ווארפען אין די אויגען. פרץ הירשביין מיינט אז עס מוז עפעס באלד געטון ווערען, וואס זאל ציהען די אויפמערקזאמקייט אויף דער אונגליקליכער לאגע פון מיליאנען יודישע נפשות אין פוילען.

דייטש-פראנצויזישע סאציאליס-טישע מאניפעסטאציע

אויף די קברים פון די געפאלענע זעלנער אין יאהר 1871

פ א ר י ז, 2 (אטע) נעכטען איז פארגעקומען א גרויסע סאציאליסטישע מאניפעסטאציע אויף די קברים פון די געפאלענע פראנצויזישע און דייטשע זעלנער אין יאהר 1871. אין דער מאניפעסטאציע האבען אנטייל גענומען די בעדייטענדסטע פארשטעהער פון דער פראנצויזישער און דייטשער סאציאליסטישער פארטיי. דער דירעקטאר פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-ביורא אלבערט טאמא און דער פארזיצענדער פון די דייטשע סאציאליס-טען וועלכע האבען געהאלטען רעדעס, אין וועלכע זיי האבען בעטאנט, אז נאך קיינמאל איז די פערשטענדיגונג צווישען די פעלקער נישט געווען אזוי נויטיג ווי איצט.

בעת די מאניפעסטאציע איז געקומען צו א געשלעג צווישען סאציאליסטען און קאמוניסטען. 10 פאליציאנטען זענען פערוואונדעט געווארען. די פאליציי האט ארעסטירט 4 קאמוניסטען.

א שרפה אין א צוג מיט נאפט

ב ע ר ל י ן, 2 (ספ. טעל.) פון מאסקווע מעל-דעט מען, אז נאהענט פון גאווראסיסק איז אויס-געבראכען א שרפה אין א צוג מיט נאפט-ציסטער-נען. די שרפה איז אויסגעבראכען ווען דער צוג איז אדורכגעגאנגען דורך א הילצערנע בריק. די בריק האט זיך אויך אנגעצונדען און זיך איינגע-ריסען. דער צוג איז אראבגעפאלען אין טייך.

דער אפיציעלער קאמוניקאט טיילט מיט, אז ס'זענען אומגעקומען א גאנצע רייה פערזאנען.

אויפרייס אין א קוילען-גרובען

7 טויטע ארבייטער

ל א נ ד א ן, 2 (אטע) פון ניו-יארק ווערט געמאלדען, אז אין שטאט אילינאיס איז אין קוילען-גרובען אלרבען פארגעקומען אנ'אויפרייס. 7 ארבייטער זענען אומגעקומען.

אמבאסאדאר כלאפאווסקי ביים פרעמיער טארדיע

פ א ר י ז, 2 (ספ. טעל.) דער פראנצויזישער פרעמיער טארדיע האט נעכטען אויפגענומען דעם פוילישען אמבאסאדאר כלאפאווסקי. אויף דער קאנפערענץ זענען ארומגערעדט געווארען די פראגען, וואס געפינען זיך אויף דער טאג-ארדנונג פון דער צווייטער האגער קאנפערענץ.

אנגעהויבען זיך די סאוויעטיש-כינעזישע אונטערהאנדלונגען

די קריגס-טעטיגקייט קומט אבער ווייטער פאר

ק א וו נ א, 2 (אטע). פון מאסקווע מעלדעט מען, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם רוסיש-כינעזישען שטרייט האבען זיך אנגע-הויבען אין ניקאלסק-אוסיריסק דער רוסישער בע-פולמעכטיגטער איז שימאנאווסקי, דער כינעזישער דעלעגאט הייסט טסאי.

ל א נ ד א ן, 2 (ספ. טעל.) נישט קוקענדיג דערויף, וואס ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען כינא און רוסלאנד. באמבארדירען ווייטער סאוויעטישע עראפלאנען שטעט און באהן-סטא-ציעס וואס געפינען זיך אויף דער מזרח-כינעזישער באהן-ליניע. אין כארבין הערשט א פאניק, ווייל מ'האט מורא, אז די אונטערהאנדלונגען וועלען איבערגעריסען ווערען. די רוסישע עמיגראנטען ציהען זיך איבער טיף אין לאנד.

א מלוכה צו פערקויפען

דער מאהאראדזשא פון קאשמיר וויל פערקויפען ענגלאנד זיין מדינה

ל א נ ד א ן, 2 (ספ. טעל.) „סינדיי טיימס" פערעפענטליכט א סענסאציאנעלע ידיעה פון דעלהי, אז אין אינדיען גיהען ארום קלאנגען, דאס דער מאהאראדזשא פון קאשמיר סיר הארי סינג וויל פערקויפען דער ענגלישער רעגירונג זיין לאנד.

קאשמיר נעהמט ארום א שטח פון 89.000 מיילען, צעהלט 3 מיליאן איינוואוינער און ווערט בעטראכט אלס דאס פרוכטבארסטע לאנד אין אינ-דיען. דער מאהאראדזשא ווערט איבערלאזען פאר זיך דאס קליינע מלוכה'לע זשאממא.

פאר פייניגען א יודיש מיידעל

פעראורטיילט דריי ארבייטארינס

מ א ס ק ו ו ע (יט"א) דריי אנטיסעמיטישע אר-בייטערינס פון דער מינסקער פאבריק „אוטילי-זאציע" זענען דורכ'ן געריכט פעראורטיילט געווא-רען צו פערשידענע טערמינען טורמע פאר פייני-גען דאס יודישע מיידעל זעלדע רישלער, וואס האט מיט זיי געארבייט אויף דער זעלבער פאבריק.

די אנטיסעמיטקעס האבען געצוואונגען זייער קרבן צו עסען פערשידענע אומריינינקייטען און פלעגען איהר אנטון אלערליי געברענטע צרות. די הויפט-שולדיגע באגאראנאווא איז פעראורטיילט גע-ווארען אויף א יאהר מיט אכט מאנאטען שטרענ-גער איזאלאציע אין טורמע. די איבריגע צוויי זענען פעראורטיילט געווארען איינע אויף אכט און די אנדערע אויף זעקס מאנאטען טורמע.

דאנערשטאג — א זיצונג פון סיים

דער אונצוטרוי-וואטום וועט געשטעלט ווערען אויף דער ערשטער זיצונג

וו א ר ש א, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי האט צונויפגערופען די ערשטע זיצונג פון סיים אויף דאנערשטאג, דעם 5. דעצעמבער 12 א זייגער ביטאג. אויף דער טאג-ארדנונג געפינט זיך די ערשטע בוזשעט-לעזונג און 16 רעגירונגס-געזעץ-פראיעקטען וועגען צונאב-קרעדיטען אויף די יאהרען 1927, 1928 און 1929.

ס'איז כדאי צו באמערקען, אז די פעראורדנונג פון סיים-מארשאלעק וועגען א פערשטארקטער שמירה אין סיים-בנין איז נאך נישט אפגערופען געווארען.

ס'איז אויך מעגליך, אז אויף דער ערשטער סיים-זיצונג וועט געשטעלט ווערען דער פארשלאג פון די צענטער-לינקע ריכטונגען וועגען אונצוטרוי-וואטום פאר דער רעגירונג פון ד"ר שוויטאלסקי.

דער צוזאמענפאהר פון די פריזיער-צעכען

וו א ר ש א, 2. (טעלעפאניש) דער צוזאמענ-פאהר פון די פריזיער-צעכען האט באשלאסען צו גרינדען א צענטראלען פערבאנד פון די פריזיער-צעכען אין גאנצען לאנד.

די נייע צענטראלע זאל אדורכפיהרען א גרוי-סען-אפמאך מיט די ארבייטער.

ווייטער האט דער צוזאמענפאהר באשלאסען זיך צו ווענדען צום ארבייטס-מיניסטעריום וועגען אנ'ערלויבניש צו עפענען די פריזיער-אנשטאלטען אין די יום-טוב-טעג. די פריזיער-מייסטער זענען מסכים, אז די זונטאג-ארבייט פון די פריזיערס זאל אריינגערעכענט ווערען אין דער 46-שעה-דיגער ארבייטס-וואך.

דער וואמפיר פון דיסעלדארף האט זיך איבערגעטראגען קיין דארטמונד

היינט ביינאכט האט ער ערמארדעט זיין ערשטען קרבן

ב ע ר ל י ן, 2. (ספ. טעל.) קוים האט זיך די באפעלקערונג פון דיסעלדארף בארוהיגט פון דער אכזריות'דיגקייט פון דעם מאסען-מערדער, ווי דער ראזיגער וואמפיר האט זיך באוויזען אין דארטמונד.

היינט ארום 3 א זייגער ביינאכט האט מען געפינען אין גאס אנ'ערמארדעטע די פרוי מארטא קופער. אויפ'ן קאפ פון דער דערהרגעטער האט מען פעסטגעשטעלט עטליכע טיפע וואונדען, דער האלז איז געווען איבערגעשניטען.

די ערשטע אויספארשונג האט נישט גע-ברענגט קיין שום רעזולטאטען, צווישען דער באפעלקערונג הערשט די איבערצייגונג, אז דאס פערברעכען איז אויסגעפיהרט געווארען דורכ'ן דיסעלדארפער וואמפיר.

ד י ס ע ל ד א ר ף, 2 (ספ. טעל.) אין צוזאמענ-האנג מיט'ן געיעג אויפ'ן דיסעלדארפער מאסען-מערדער האט די דייטשע פאליציי ארעסטירט אין נייקירכען (כאר-געביט) אנ'ארבייטער, וועלכער ארבייט אין די קוילען-גרובען; זייט עטליכע טעג און האט זיך לעגיטימירט מיט א דאקומענט פון פרעמדען-לעגיאן. ביים ארעסטירטען האט מען געפינען א טארבעלע מיט געשטויסענעם פעפער און א נאל-מעסער.

וואו היט מען אפ שבת?

קלאפאטעו פון אנ'אמעריקאנער יודישער קהלה

נ י ו - י א ר ק, (י.ט.א.) די יודישע איינוואוי-נער פון דער שטאט גערי, שטאט אינדיאנא, ווי-לען פערלאזען זייער שטאט און אויסוואנדערן אין אנ'אנדער שטאט אין אמעריקא, וואו זיי ווילען אפהיטען שבת. צו דעם צוועק האט די ארטיגע יודישע קהלה אוועקגעשיקט אין ניו-יארקער „מאר-גען-זשורנאל" א בריף פון פאלגענדען אינהאלט:

„מיר זענען בלויז עטליכע פאמיליעס און אלע האבען מיר פרנסה. מיר וואלטען אבער אלע גע-וואלט האלטען שבת געשלאסען די געשעפטען. מיר בעטען דעריבער אייך, אדער אייערע לעזער, אפשר ווייסט איהר פון שטעט און שטעטלעך אין אמעריקא, וואו די באפעלקערונג איז שטרענג יו-דיש און יודען האלטען שבת געשלאסען זייערע געשעפטען. מיר ווייסען, אז אייער צייט איז בא-שרענקט, אבער אזוי ווי עס האנדעלט זיך וועגען שבת-קודש, בעטען מיר אונז ענטפערן אויף אונ-זער בריף".

די לאגע אין ארץ-ישראל

דער הויפט-מופטי דימיסיאנירט נישט. — קריגס-שיף קיין ארץ-ישראל. — די ווייטערדיגע ארבייט פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע

י ר ו ש ל י ם, 2. (יט"א טעלעגראפיש) דער קארעספאנדענט פון יט"א האט געהאט א גע-שפרעך מיט'ן סעקרעטאר פון אראבישען עקזע-קוטיוו אבדול האמדי, וועלכער רעפרעזענטירט דעם אראבישען עקזעקוטיוו אין דער אויספארשונגס-קאמיסיע. אבדול האמדי האט ערקלערט, אז די אראבער זענען בכלל נישט פעראינטערעסירט צו פער-טיידיגען זיך נעגען דער אויספארשונגס-קאמיסיע, אויב זיי באטייליגען זיך אין איהרע ארבייטען טוען זיי עס כדי אויפצוקלערען זייער שטאנדפונקט בכלל, דערפאר ברענגען זיי אויך עדות און ענינים וואס האבען נישט קיין דירעקטע שייכות צו דער אויס-פארשונג. די אויספארשונגס-קאמיסיע פערנעמט זיך אבער מיט די ענינים, ווייל זי וויל נישט אז די אראבער זאלען פערלאזען די קאמיסיע.

י ר ו ש ל י ם, 2. (יט"א טעלעגראפיש) דער הויפט-מופטי לייקענט אפ קאטעגאריש די קלאנ-גען, אז ער זאל האבען באשלאסען צו דימיסיאנירען

ל א נ ד א ן, 2. (יט"א טעלעגראפיש) פון מאלטא זענען אפקאמאנדירט געווארען קיין א"י א קריגס-שיף אין אנ'אפטיילונג מיליטער.

י ר ו ש ל י ם, 2. (יט"א טעלעגראפיש) די אויס-פארשונגס-קאמיסיע האט היינט אויסגעהערט 2 אראבישע עדות פון'ם אראבישען דארף לופטא ביי ירושלים, איינער פון די עדות האט ערקלערט אז די טעג פון 23. און 24. אויגוסט איז ער געווען אינדערהיים און האט וועגן די געשעהענישען גאר-נישט געוואוסט אויף דער אנפראגע פון סער מערי-מאן צי ווייסט ער וועגן דעם אז ס'וועגן בכלל פארגעקומען אונרוהען האט דער עדות ערקלערט, אז ער האט וועגן דעם גארנישט געהערט. זיינע ערקלערונגען האבען ארויסגערופען א געלעכטער.

שווערע לאגע פון די יודישע שטעטלעך

מיטלען, וואס ווערען אנגענומען דורך דער סאוויעט-רעגירונג

מ א ס ק ו ו ע (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ראט פון די פאלקס-קאמיסארען (סאוונארקאם) איז רעפאטירט געווארען די פראגע וועגען דער לאגע פון די יודישע שטעטלעך, וואס ווערט אלץ ערגער און ערגער. דער „סאוונארקאם" האט איינגע-שטימט, אז די יודישע באפעלקערונג אין די שטעט-לעך געפינט זיך אין פיל שווערערע באדינגונגען ווי די נישט-יודישע. דער פראצענט ארבייטסלאזע צווישען יודען איז א פיל גרעסערער ווי צווישען אנדערע נאציאנאליטעטען. דער „סאוונארקאם" האט דעריבער באשלאסען: 1) פארלעגען דעם קאמי-סאר פאר אגראר-ענינים צו קאלעקטיוויזירען די יודישע איבערוואנדערער, וואס ווילען זיך באשעפ-טיגען מיט לאנדווירטשאפט. 2) דער ווירטשאפטס-קאמיסאריאט זאל ביים אנטייל פון „קאמזעט" ענט-וויקלען די אינדוסטריע אין יענע ערטער, וואו יודען וואוינען אין קאמפאקטע מאסען, 3) דער ארבייטס-קאמיסאריאט זאל באשטימען גרעסערע פאנדען אום צוצופילדערן יודישע ארבייטסלאזע פאר קוואליפיצירטע האנדווערקער, 4) שיקען די נישט-קוואליפיצירטע יודישע יוגענד אין א גרעסערער מאס צו ארבייטען אין קוילען-גרובען, וועלדער און אינדוסטריעלע-אונטערנעהמונגען, 5) די ארבייטס-בערזעס אין די שטעטלעך זאלען רעגיסטרירען די פעראריעמטע יו-דישע מאסען אין א ברייטערען מאסשטאב, ווי ביז איצט.

בעטראכטענדיג די לאגע פון די יודישע האנד-ווערקער, וואס האט זיך לעצטענס פערערגערט, האט דער „סאוונא-קאם" באשלאסען, אז דער האנדעלס-קאמיסאריאט זאל מיטהעלפען צו שאפען יודישע האנדווערקער-ארטעלען, זיי באזארגען מיט קרעדיטען און רויה-מאטעריאלען. דערביי דארף אבער געפיהרט ווערען אזא פאקטיק, אז די אר-טעלען זאלען אויסארבייטען סחורות, וואס פארע-רען נישט דעם אריינפיהר פון רויה-מאטעריאלען פון אויסלאנד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

3
דינסטאג
דעצעמבער
א
כסלו תר״צ
זון־אויפגאנג 7.19
זון־אונטערגאנג 3 30

מאנטא קארלא אין לאדז

ענטדעקט א געהיימען קלוב פון האזארט־שפיל און רולעטקע. — ארעסטירט 20 שפילער ביי דער רולעטקע. — גרויסע סומען געלד און צירונג אריינגעפאלען אין די הענד פון פאליציי. — די שפילער רעקרוטירען זיך פון דער רייכער געזעלשאפט

(2) די לאדזשער פאליציי האט נעכטן ענט־
רעקט אין לאדז א קלוב, וואו ס׳איז געטריבן געווארן האזארט־שפיל און רולעטקע. ס׳זענען פאר האלטן געווארן עטליכע צענדליג פערזאן פון דער לאדזשער שמעטאנע. געקומען איז צו דעם אויף פאלגענדען אופן: זייט א געוויסער צייט האט די לאדזשער אויספארשונגס־פאליציי בעקומען אנאנימע מיטטיילונג, אז אין שטאט עקזיסטירט א געהיימער שפיל־הויז, וואו מענשען ווערען בעשווינדעלט און ארויסגענומען ביז צו א פארים. אין די אנאנימען איז אויך אנגעוויזען געווארען, אז די שפילער רעקרוטירען זיך פון דער לאדזשער „בעסערער" געזעלשאפט און, אז זיי ווערען געבראכט אינ׳ם שפיל־הויז דורך אזוי גערופענע „נאגאניאטשעס".

דער לייטער פון אויספארשונגס־אמט האט אליין איבערגענומען דעם ענין צו פיהרען צוזאמען מיט׳ן לייטער פון דער 3. בריגאדע. זיי האבען פעסטגעשטעלט, אז קיין לאדז זענען אנגעקומען בעקאנטע ווארשאווער באקמאכערס (די, וואס פיהרען אנ׳אומלעגאלע שפיל אויף די ווישטשיגעס). ס׳איז אויפפאלענד געווארען זייער אנוועזענהייט איצט, ווען אין לאדז קומען נישט פאר קיין ווישטשיגעס. אגב האבען זיי געפיהרט זייער א ברייט לעבען, בפרט איינער פון זיי, וואס איז בעקאנט געווען אונטערן נאמען „פעטער לודוויק".

די אבסערוואציע האט ווייטער פעסטגעשטעלט אז פעטער לודוויק (לייב קליינפעלד) פערשפילט אויף בילארד גרעסערע סומעס און צאהלט גרויסע רעכנונגען אין „טיוואלי", „מאנטייפעל", וואו ער פערברענגט אפט, און אז ער וואוינט אלס סובלאקאטאר אויף ליפאווא 55 אויפ׳ן 3. שטאק ביי די אלשעווסקים. די אבסערוואציע אויף ליפאווא האט פעסטגעשטעלט, אז אהין קומען אפט צופאהרען פאסאזשירען אין טאקסובקעס און פערהאלטען זיך אפט גאנץ שפעט פאר׳ן הויז נומער 55.

נעכטען האט אנ׳אגענט פון אויספארשונגס־אמט פעסטגעשטעלט, אז אזעלכע טאקסובקעס זענען צום הויז צוגעפאהרען איבער 20. ארום 3 א זייגער ביינאכט זענען צום הויז צוגעקומען דער שעף פון אויספארשונגס־אמט צוזאמען מיט׳ן לייטער פון דער 3. בריגאדע און א צענדליג אגענטען. פונקט צו יענער צייט איז אנגעקומען איינער פון די „באקמאכערס" מיט צוויי עלעגאנטע הערען. זיי האבען אנגעקלונגען אין דער וואוינונג פון די אלשעווסקים לויט א בעשטימטען צייכען און מ׳האט זיי באלד געעפענט די טיר. אין א פאר מינוט ארום האבען די אגענטען פון אויספארשונגס־אמט אנגעקלונגען לויט׳ן זעלבען צייכען און מ׳האט זיי טאקע באלד דערויף געעפענט די טיר. די טיר האט געעפענט דער „פעטער לודוויק", אבער באלד ווי ער האט דערקענט די אגענטען, האט ער געוואלט געבען א סיגנאל, אז ס׳איז אנגעקומען פאליציי. מ׳האט איהם אבער געשטערט דערין און פערהאלטען. דער שעף מיט׳ן לייטער פון דער 3. בריגאדע אין דער בעגלייטונג פון 8 געהיים־אגענטען זענען מיט די רעוואלווערען אין די הענד אריין אינ׳ם צימער, וואו ס׳איז פארגעקומען די שפיל אין רולעטקע. ביים טיש זענען געזעסען ביז 20 פערזאן פון דער לאדזשער „שמעטאנקע" און גאלדענער יוגענד. אלס קרופיע האט פערנומען דעם ארט איינער פון די באקמאכער. אויפ׳ן טיש האבען זיך געפונען די רולעטקע און פיל געלד, באנקנאטען, שמוק־זאכען א. אז. וו. איינע פון די דאמען האט פאר זיך געהאלטען א בריליאנטענעם רינג און א שנור פערל. ווי ס׳האט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט האט זי שוין געהאט פערשפילט איהר גאנץ געלד און איצט געפרובט זיך אפראטעווען מיט איהר צירונג.

ווען די פאליציי איז אריין אין זאל, איז צווישען דעם עולם ענטשטאנען א געוואלדיגע קאנסטערנאציע, דער קרופיע האט געוואלט אלץ בעהאלטען אונ׳ם טיש, וועלכער איז אזוי געווען איינגעארדענט, אז מ׳זאל קענען אין אנ׳אויגענבליק אלס פערמאסקירען, נאר ס׳איז איהם נישט געלונגען. א טייל פון די אנוועזענדע האבען געוואלט אנטלויפען, אבער דאס אנזעהען פון די רעוואלווערען האט זיי צוריקגעהאלטען. איינער פון די, וואס זענען שוין פראקטיצירט אין אזעלכע ענינים, האט געפרובט אויסלעשען דאס ליכט, אבער אויך דאס איז איהם נישט געלונגען.

אלע זענען ארעסטירט געווארען און אויף א לאסט־אויטא אפגעפיהרט געווארען אין אויספארשונגס־אמט. נאכ׳ן אויסלעגיטימירען זיי, זענען זיי בעפרייט געווארען, א חוץ דעם „פעטער לודוויק" און 2 באקמאכערס: אלפרעד יויטשוק (53 יאהר אלט) און ערמונד מלאושניאק (36 י.א.) וועלכע זענען באלד פערהערט געווארען. ווי עס שטעלט זיך ארויס, איז די נשמה פון דער אונטערנעהמונג, געווען דער „פעטער לודוויק", וועלכער האט פון ווארשא געבראכט די מאשינקע און דעם טיש. ער האט אויך מיטגעבראכט די באקמאכערס, וועלכע קענען די רייכערע האזארט־שפילער. זיי האבען עס געשפילט די ראל פון די „נאגאניאטשעס". געגען אלע אנטיילנעהמער אין די האזארד־שפילען ווערט פערפיהרט אנ׳אויספארשונג מיט וועלכע ס׳פיהרט און דער אויספארשונגס־ריכטער גושיש און דער פראקוראר ראוואלסקי.

בעת׳ן שפילען האט זיך אויפ׳ן טיש געפונען 4,870 זל. 960 דאלאר, 200 פונט שטערלינג עטליכע הונדערט דייטשע מארק, פיל צירונג א. אז. וו. דאס אלץ איז דורך דער פאליציי רעקוויזיר־קאנפיסקירט געווארען.

זיי האבען געטראפען אויפ׳ן וועג א „מעלעהר"

האבען זיי זיך אפגעהאלטען פון דער גנבה

אין שטעטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס מיט א זעהר סענסאציאנעלען פסק־דין.

די פרטים פון דעם פראצעס זענען פאלגענדע: אין דער נאכט פונ׳ם 29. אויפ׳ן 30. יוני האט דער צופעליג אדורכגעהענדער בעאמטער פון קראנקען־קאסע, ה׳ שיידלעצקי בעמערקט נעבען פאניאטאווסקיס פארק עפעס דריי יונגעלייט, וועלכע זענען אריבערגעשפרונגען פון דער זייט פון דער לאנקאווע ג. דעם פלויט פון פארק און זיך געלאזט געהן אין דער ריכטונג צום טאבאק־מאנאפאל. שיידלעצקי האט פערשטאנען, אז עס איז עפעס דא. נישט גלאטיג און ער איז אריין אין א צוקערניע און פון דארט טעל. פאניש מודיע געווען וועגען דעם אין פאליציי־קאמיסאריאט.

עטל׳כע פאליציאנטען זענען געגאנגען אויפ׳ן אנגעוויזענעם ארט אבער דארטען קיינעם נישט געטראפען. נאר אויף רוג קאראלא און פאנסקא, האבען זיי בעמערקט דריי פערדעכטיגע יונגעלייט, וועלכע זענען ארעסטירט געווארען, נישט האבענדיג קיין דאקומענטען.

אין קאמיסאריאט האט זיך ארויסגעוויזען, אז די פערהאלטענע זענען בעוואוסטע קאסע־אויפברעכער: יאן גילטע, סטאניסלאוו קאטפערסקי און יוזעף אדאמעק. אלע דריי שוין בעשטראפטע פאר קאסע־אויפברעכען. ביי די פערהאלטענע האט מען געפונען א גאנצען קאמפלעט מיט די נייעסטע מכשירים צו אויפברעכען קאסעס גומי־קאסטיומען, גומי־שיך און גומי־הענטשקעס.

די ארעסטירטע האבען ערקלערט, אז אמת, זיי זענען קאסע־גנבים און, אז זיי זענען געפאהרען קיין קאליש אויף „ארבייט" — „עסקען א באנק" אויפ׳ן וועג, אין זדונסקא־וואליא, האבען זיי בעגעגענט א געהיים־אגענט און אזוי וו. עס איז ביי זיי א מנהג, אז ווען מען „פאטשאפעט א מעלצהר" דארף מען אויף דער „ארבייט" נישט געהען מען קען נאך ארײַנפאלען. האבען זיי בעשלאסען זיך צוריקצוקעהרען קיין לאדז. זיי זענען צוריקגעקומען מיט׳ן ביינאכטיגען צוג און דורך פאניאטאווסקי׳ס פארק א היים געגאנגען. דא אין לאדז האבען זיי קיין „ארבייט" נישט אונטערגענומען.

דער ריכטער פאוולאווסקי האט אלע דריי בעשולדיגטע פרייגעשפראכען. מען האט ביי זיי נאר קאנפיסקירט זייער גאנץ ביסעל אינסטרומענטען אויף א סומע פון עטליכע טויזענד זל.

געפרובט דערמארדען זיין פרוי

דעם קאפ האט ער איהר צושפאלטען נאר זי איז געבליבען לעבען

דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 4 יאהר טורמע

(2) אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייזגעריכט איז נעכטען געזעסען דער 22־יעהריגער זיגמונט שעסע, איינוואוינער פון דאָרף זשעפקא, בעשולדיגט אין פרובען ערמארדען זיין פרוי.

פונ׳ם בעשולדיגונגס־אקט איז צו זעהען, אז יעסע האט צוריק מ׳ט 2 יאהר חתונה־געהאט מיט דער 19־יעהריגער אפאלאניא.

פון אנפאנג האט דאס פארפאלק מוסטערהאפט געלעבט צווישען זיך. ווען דער מאן האט אבער פערלוירען זיין ארבייט, האבען זיך צווישען מאן און ווייב אנגעהויבען קריגערייען.

דעם 30 מאי האט די פרוי שעסע נאכ׳ן פריהשטיק זיך עפעס שלעכט דערפיהלט, האט זי זיך צוגעלעגט אין בעט און איינגעדרימעלט געווארען, דאן האט דער מאן גענומען אנ׳אייזען און בעת׳ן שלאף איהר דערלאנגט אין קאפ אריין. אזוי אז עס האט ביי איהר באלד געפלאצט דער שארבען. מיינענדיג אז ער האט דער׳הרג׳עט די פרוי, האט יעסע געפרובט סימולירען זעלבסטמארד: צוליב דעם צוועק איז ער אריינגעשפרונגען אין א ברונעם, וואו דאס וואסער איז איהם דערגאנגען ביז צום פאס.

די שווער־פערוואונדעטע פרוי האט מען געבראכט אין שפיטאל קיין לאדז, וואו זי איז נאך עטליכע חדשים געזונד געווארען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער מאן האט נאך מיט א טאג פריהער געוואלט ערמארדען זיין פרוי און געווארט אויף איהר מיט א האק אין וואלד. די פרוי איז אבער גראד דאס מאל געגאנגען מיט אנ׳אנדערען וועג.

דער בעשולדיגטער מאן האט אויפ׳ן געריכט ערקלערט, אז די קריגערייען אין שטוב פון דער צייט אן ווען ער האט אויפגעהערט צו פערדינען זענען איהם אזוי נמאס געווארען, אז ער האט געוואלט א סוף מאכען צו ביידענס לעבען.

די פרוי האט זיך אפגעזאגט צו געבען ערקלערונגען סיי ביים אויספארשונגס־ריכטער און סיי אין געריכט.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם בעשולדיגטען אויף 4 יאהר טורמע.

געוואלט אויפשניידען דעם בויך ביי א פרוי אויף די טרעפען

פון שרעק געפינט זיך די פרוי אין גסיסה

(2) אויף נלובנע 55 איז אויסגעפיהרט געווארען עפעס א געהיימניספולער אנפאל אויף דער 43־יעהריגע זאפיא טאמטשאק.

ווען די טאמטשאק האט זיך געפונען אויף די טרעפען נעבען איהר היים, האט זי עמיצער פלוצים אנגעכאפט ביים האלז און זי אנגעהויבען שטיקען. גלייכצייטיג האט דער אנפאלער געפרובט איהר אויפשניידען דעם בויך.

צו דער צייט איז עמיצער פון די שכנים אנגעקומען. דער פערברעכער איז ענטלאפען. די פער׳חלשטע טאמטשאק האט מען אין א שווערן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אין ראדאגאשטש.

די אויספארשונג איז זעהר פערשווערט, ווייל די געליטענע, ווי עס ערקלערען די דאקטוירים, געפינט זיך אין א גוסס׳דיגען צושטאנד.

קאנטראל־פערזאמלונגען פון יאהרגאנג 1889, 1902 און 1904

היינט דארפען זיך צושטעלען אין פ.ק.או. I (נאוואָ־טאַרגאָוואַ 18) שערעגאנטעס פון רעזערוו און לאנד־שטורם מיט און אהן געוועהר (קאטעגאריע A C1 C2 און D) וואס זענען געבוירען געווארען אין 1889, וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פאליציי־קאמיסאריאטען און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן אויף

M

מארגען — N O

אין פ.ק.או. לאדז II (נייע ציגעל־גאס 51) היינט, די געבוירענע אין 1904 י., וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 14. פאליציי־קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

L Ł M N O P R S Sz T U W Z Ż

מארגען 7 קאמיסאריאט

A B C D E F G H

פון קהלה

(–) ווי מיר דערוויסען זיך איז דער קהלה־בודזשעט פאר׳ן יאהר 1929 בעשטעטיגט געווארען דורכ׳ן מיניסטעריום און איבערגעשיקט געווארען אין דער וואיעוואודזטווע. די וואיעוואודזטווע האט דעם בודזשעט שוין איבערגעשיקט אין דער סטאראסטווע.

* * *

(–) די קהלה האט בעקומען פון דער קאנצעלאריע פון מארשאל פילסודסקי א דאנק פאר די וואונשען, וואס די קהלה־פערוואלטונג האט איבערגעשיקט אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אומאפהענגיקייטס יום־טוב.

א באנקראט אין ראוונא

(ב) קיין לאדז איז אנגעקומען א ידיעה פון ראוונא, אז דארט האט אפגעשטעלט די צאהלונגען די פירמע בושליק. די לאדזער סוחרים זענען דארט אנגאזשירט מיט א׳דערהאלבען מיליאן זל.

נישט געלונגען א גנבה אין א פאבריק

(2) אין פאביאניץ האבען זיך נישט־ענטדעקטע איינברעכער אריינגעכאפט אין דער פאבריק פון יעסקע (טארונסקא 19) און ארויסגעגנב׳עט עטליכע אין צוואנציג שטיק סחורה.

דער נאכט וועכטער האט אבער בעמערקט די גנבים און אויפגעהויבען אנ׳אלארם. די גנבים האבען זיך דערשראקען, אוועקגעווארפען אויפ׳ן האלבען וועג די סחורה און אליין געלם געווארען.

ארעסטירט גנבים אין מיטען דער „ארבייט"

נעכטען ארום 3 א זייגער ביינאכט האט א פאטרול פון דער אויספארשונגס־מאכט, אדורכגעהענדיג נעבען קילינסקי גאס 81, דערהערט עפעס פערדעכטיגע שארכען. ווען די בעאמטע זענען אריין אין הויף, האבען זיי דערזעהען 3 פערשוין וועלכע האבען געגראבען דעם מויער פון דעם לאגער אין דער פירמע „צאפ". די פערברעכער האבען געפרובט ענטלויפען. די רעוואלווערען פון די פאליציאנטען האבען זיי אבער פערהאלטען און נאכדעם געצוואונגען מיטצוגעהען אין אויספארשונגס־אמט.

די 3 פערהאלטענע האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פראפעסיאנעלע גנבים: קאוואלסקי, ראזענבלום און מאנדרי.

Dr. med. J. BETTE

ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער־קראנקה

Piotrkowska 6, tel. 44-95

עהמט אן פון 8–11 פארמ. און פון 4–6 נאכמ.

ווען מיר וואלטען געווען נאַיוו

אויגוסט בעבעל, האט, ווי בעקאנט אנגערופען דעם אנטיסעמיטיזם — דער „סאציאליזם פון די נא־ראנים". מ'וואלט איינענטליך נעדארפט בערייטערן פערגרעסערן דעם אנהענגער־קרייז פון דאזיגען סאציאליזם. דער אנטיסעמיטיזם איז נישט נאר דער סאציאליזם פון נאראנים, נאר דער סאציאליזם פון יעדען אינטערעסאנט וואס ארבייט אונטער א מאסקע פון אנאנימקייט אדער אונטער א פאלשער פירמע.

ס'איז א פאראקטעריסטישע ערשיינונג: אין פראגען און קאנפליקטען, וואס האבען דעם מינדעסטען שייכות נישט מיט יודענטום, נישט מיט'ן יודישען פראבלעם, נישט מיט דער יודישער געזעלשאפט־ליכקייט — וואקסט פלוצלונג ארויס דאס יודישע געשפענסט און דער אייביגער רוף „כאפט דעם יודען"! ווען מיר וואלטען נישט געזען אויסגעלערנט פון דער געשיכטע דורך טרויעריגע ערפאהרונגען, וואלטען מיר געמוזט אין פערצווייפלונג צוזאמענ־לעגען די הענד און פרעגען נאאיוו: „וואס ווילט איהר פון אונז, וואס טשעפעט איהר זיך צו אונז, ווען דאס איז אינגאנצען נישט קיין יודישע פראגע?..

קאמפען אין די אוניווערזיטעטען אין בערלין, ווין, בודאפעשט, בוקארעשט, קראקא... קאמפען — וועגען וואס, וואס פארא ציל, אונטער וואס פאר א לאזונג און מיט וואס פארא פראגראם? די אנטיסעמיטישע לאזונגען און פראנ־אמען פון די עקסצעסען־מאכער ווייזען זיך ארויס אלס קאמפלעטע פיקציע, דער „נומערוס קלאוזוס" איז אויף די פוילישע אוניווערזיטעטען אינגאנצען פערגעסען געווא־רען. איך אהן געשלעגען און אנטיסעמיטישע אויסשריען. געזיסע ריכטונגען האבען אבער אנ־טערען, אז אין אוניווערזיטעט זאל זיין טומעלדיג און מ'זאל דער רעגירונג מאכען א ביסעל ווארגען. ווענדעט מען זיך דאן אויפ'ן יוד.

די לעצטע טעג זענען פארגעקומען עטליכע כאראקטעריסטישע אינצידענטען. דער בעקאנטער פוילישער שריפטשטעלער יוליוש קארען־באנדראוו־סקי פאהרט ארום איבער די גרעסערע פוילישע שטעט מיט א פארלעזונג „דער קאמף וועגען דער נייער פרוי", נישט ה' באנדראווסקי, נישט זיין ליטעראריש טעטיגקייט, נישט די טעמע פון זיין פארלעזונג האבען עפעס צו טון מיט יודען אדער יודענטום, האט מען מאקע אויסגעהערט באנדראוו־סקים פארלעזונג אין די שטעט, וואו ס'איז נישט פערהאן קיין הונדערט־פראצענטיגען אנטיסעמיטיזם מיט אויפמערקזאמקייט און רוה, צי מען איז יא מסכים געווען מיט איהם, צי נישט, אבער אין די שטעט, וואו דער אנטיסעמיטיזם און א צענטראלע אידעע און א צענטראלע וועלט־אנשויאונג האט מען דעם פרעלעגענט איינגעארדענט געוואלדיגע אוואנטורען, דערביי איז „דער ערשטער אויסגעשריי געווען: „נידער מיט די יודען", יען מ'וואלט געווען נאאיוו, וואלט מען געפרעגט די דאזיגע שרייענדע אוואנטורניקעס „וואס ווילט איהר פון יודען?" שרייט אויף באנדראווסקין, אויף זיין טעטיגקייט, אויף דער כאנאציע, אויף דער נייער פרוי, אבער טשעפעט אייך, צום טייוועל אפ פון יודען". די פראגע איז דאך אבער א קלארע.

אין „גאזעטא ווארשאווסקא" פאלעמיזירט ה' ק. מ. מאראווסקי מיט די קאנסערוואטיסטען וועגען יאקב א.־אלטוועלע פאליטישע פראגע, ס'האנדעלט זיך וועגען א סכסוך צווישען דער ענדעציע און כאנאציע, אנ'עניו. וואס איז מיילען־ווייט פון יודענ־טום און דער יודען־פראגע, אבער פון אויבענאן פון מאראווסקי'ס ארטיקעל פיגורירט א ציטאטע פון די פראטאקאלען פון חכמי ציון". די ציטאטע פון דעם בעקאנטען פאלציפיקאט דארף בעווייזען, אז דאס וואס די כאנאציע טוט ליגט אויף דער ליניע פון „אנאנימער מלוכה". און די „פראטא־קאלען פון די חכמי ציון" רעדט זיך וועגען „דער פערשטא־קטער צענטראליזאציע פון דער מאכט", וועגען „מעכאנישען רעגולירען אלע פאליטישע פראגען", וועגען „אפשאפען אלע הנחות און פריי־הייטען" א. א. וו. און היות ווי צו דעם אלעם שטרעבט כלומרשט די כאנאציע, הייסט עס, אז די כאנאציע גייט אויף דער האנד פון די יודען, און דעריבער — „הוושא נא ושירא".

ווען מיר וואלטען געווען נאאיוו, וואלטען מיר זיך אויפגערעגט איבער אזא אופן פון פאליטישען קאמף. צוליב דעם אבער, וואס מיר קענען קוקען הינטער די קוליסען פון געשעהענישען, לאכען מיר פון די חכמי ציון און פון די „סאציאל־נאראנים", ווייל סוף־כל־סוף וועט די נישט־יודישע וועלט מוזען אפווארפען פון זיך די אנטיסעמיטישע כאנאליעס.

ב.

—=):§:(=—

3 מיליאן רובל

פאר פערארימטע יודישע קאלאניסטן

מאסקווע 2 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער סאוונארקאם האט בעשלאסען צו אסיגנירען 3 מי־ליאן רובל אויף ארויסצוגעבען הלוואות פאר די פערארימטע יודישע קאלאניסטן.

אונטערגאנג און אויפגאנג

סער הערבערט סאמיועל און לארד מעלטשעט

מיט א קורצער צייט צוריק איז מיר אויסגע־קומען צו זיין אויף אנ'ענגליש־יודישער פערזאמ־לונג. דאס איז געווען א געוועהנליכע פערזאמלונג פון ענגליש געבוירענע יודען און א'ז אין יעדער הינזיכט געווען כאראקטעריסטיש פון דעם מין מי־טינגען.

ווען יודען אסימילירען זיך, נעהמען זיי גע־וועהנליך איבער די נאציאנאלע שטריכען פון דעם פאלק, מיט וועלכען זיי אסימילירען זיך, אין א שארפערע און מעהר אויסגעשפראכענע פארם, ווי זיי עקזיסטירען ביי דעם פאלק גופא. יודען ווע־רען נישט נאר בעוואוסטזיניג מעהר פאטריאטיש, נאר אויך אומבעוואוסטזיניג מעהר נאציאנאל, ווי די, וועמעס קולטור זיי נעהמען איבער. אויך דער מיטינג איז געווען מעהר ענגליש, ווי א מיטינג פון ענגלענדער אליין.

גאר נישט די איבערגעטריבענע ענגלישע אפי־ציאליטעט פון דעם מיטינג איז געווען וויכטיג. דאס איז אפשר געווען אינטערעסאנט און גאנץ בעשטימט לעכערליך. וויכטיג איז דארט אבער גע־ווען עפעס אנדערש.

ביי דעם דאזיגען מיטינג (דאס איז געווען, אגב, די יעהרליכע פערזאמלונג פון די פריינד פון העברעאישען אוניווערסיטעט אין ירושלים) האבען גערעדט צוויי פון די פאפולערסטע יודיש־ענגלישע פערזענליכקייטען: לארד מעלטשעט און סער הערבערט סאמועלס און דער אופן, ווי אזוי דער טיפישער יודיש ענגלישער עולם האט זיך בעצויגען צו די ביידע רעדנער, האט אויפגעדעקט אנ'אינטערעסאנטע ערשיינונג פון יודיש־ענגלישען לעבען איצט.

יעדער ווער עס לעבט איצט אין ענגלאנד און האט וועלכע עס איז בעציהונגען מיט'ן יודישען לעבען דא, האט זיכער בעמערקט, אז אין דער לעצטער צייט איז דא אויפ'ן יודישען האריזאנט אויפגעגאנגען דער שטערן פון לארד מעלטשעט (אלפרעד מאנד). אפיציעל האט דער מענש אנ'אנ־טייל גענומען אין יודישע ענינים אויך פריהער, נאר לעצטענס איז דער אנטייל געווארען אנ'אנדע־רער, עפעס נאהענטער, הארציגער.

איך גלויב, אז לארד מעלטשעט פערנעהמט איצט אין ענגלאנד דעם זעלבען פלאץ, וועלכען דער פערשטארבענער מארשאל האט פערנומען אין אמעריקע. ער איז געווארען דער אויסדערוועהל־טער פיהרער, דער אמת'ער שליח־ציבור פון דער יודיש־ענגלישער געמיינדע. אזעלכע זאכען קומען נישט פאר לויט בעשטימונג. מען קען אפילו נישט אנווייזען, ווי אזוי זיי געשעהען, נאר צו בעשטימ־טער צייט געפינט מען זיי פלוצלינג אלס עטאב־לירטע פאקטען, וועלכע קיינער קען נישט אפליי־קענען. אזא מין פאקט איז די אויפגעהונג פון דעם שטערן פון לארד מעלטשעט אויף דעם יודיש־ענגלישען הימעל.

דער פאקט איז, ווי שוין געזאגט, נישט קיין נייעס. ער איז גוט בעקאנט נישט נאר צו יודען אין ענגלאנד, נאר אויך אין דער אויסערליכער יו־דישער וועלט. וואס איז אבער נאך נישט אזוי ברייט בעוואוסט אין דער דאזיגער וועלט איז, אז ריכטיג אזוי ווי לארד מעלטשעטס שטערן איז אין די לעצטע יאהרען אויפגעגאנגען, אזוי איז דער שטערן פון סער הערבערט סאמועלס אונטערגע־גאנגען. די לעצטע ערשיינונג איז אפשר נאך אינ־טערעסאנטער פון דער ערשטער און פערדינט אויפ־מערקזאמקייט.

עס איז געווען א צייט, ווען הערבערט סע־מועלס נאמען איז ביי יודען אין ענגלאנד געווען ארומגערינגעלט מיט אנ'ארעאל פון הערצליכקייט און גלאנץ, ווי קיין אנדער נאמען פון א יודישען פיהרער פון הערצל אן. פאר א בעוויסער צייט איז די גאנצע יודישע האפנונג פון נאציאנאלער אויפ־לעבונג געווען אזוי ווי פערזאניפיצירט אין איהם. איך געדענק צייטען, ווען דער בלויזער נאמען פון הערבערט סאמועלס האט געקאנט אנפילען א האל מיט פינף טויזענד יודען אויף ווייטשעפעל און זיי אלעמען אנצינדען מיט אזא בעגייסטערונג און לי־בע, וועלכע נאר די אמת'ע פיהרער פון פאלק קע־נען ארויסרופען אין די מאסען.

איך גלויב, אז איך אנטדעק דא נישט קיין סוד, אז הערבערט סאמועלס טאר זיך איצט נישט ווייזען אויף א פלאטפארמע אין ווייטשעפעל. וואלט ער עס געטון, וואלט ער גאנץ בעשטימט ארונטער־געפייפט געווארען. דער איינציגער ארט ביי יודען אין ענגלאנד וואו סאמועלס קען זיך נאך איצט ווייזען, איז ביי פערזאמלונגען, ווי די, וועלכע איך האב דא אויבען דערמאנט — פערזאמלונגען פון ענגליש־געבוירענע יודען, וועלכע זענען אזוי „סטא־טעטשנע", פארמאל און זעלבסטקאנטראלירענד, אז זיי וואלטען מסתמא א קרושעוואן, פעטליורע און גראנד־מופטי אויסגעהערט אהן א מורמעל פון אוי־סערליכען פראטעסט. וואלט דער זאל געהאט אנ־עהנליכע צאהל פון איינגעוואנדערטע יודען, וואלט סאמועלס דעם אוונט זיכער נישט גערעדט.

וואס איז די אורזאך פון דער זעלטענער ער־שיינונג? פארוואס האט זיך פלוצלינג אזוי שארף געביטען די שטעלונג פון דער יודישער מאסע צו א מענשען, וועלכען זי האט פריהער געהאלטען פאר איהר שטאלץ? עס איז איבעריג צו זאגען, אז סאמועלס האט אפיציעל גאר נישט געטון אזוינס, מיט וואס ער זאל זיך האבען דיסקרעדיטירט. זיין געזעלשאפטליכער רעקארד איז אפיציעל צום ווע־ניגסטענס אומבעפלעקט. זיין פאזיציע אין לאנד איז אויך נישט אזא, וועלכע זאל איהם קלענער מאכען אין די אויגען פון א יודישער מאסע. ער איז איצט איינער פון די וויכטיגסטע פיהרער פון דער ליבעראלער פארטיי און פערנעהמט דארט אנ־

ארט גלייך נאך ללאיד דזשארדזשען. אלס רעדנער איז ער אויך א סך מעהר פאלירט און פערשטענד־ליכער פאר מעלטשעט. זיין האלטונג איז נאך איצט אויך דורכגעדרונגען מיט דער זעלבער שטאטסמע־נערישער בכבוד'דיגקייט ווי אמאל. אין אויסזעהען און אין האלטונג איז ער נאך אלץ דער זעלבער גייסטיגער אריסטאקראט, ווי ער איז געווען. וואס זשע איז אבער פארט געשעהן, וואס האט די יו־דישע מאסען אזוי דערווייטערט פון איהם.

ביי דער זעלבער פערזאמלונג, וועלכע איך איך האב אויבען דערמאנט, איז פארגעקומען א קליינער אינצידענט, אבער זעהר א כאראקטעריס־טישער, אזא, וועלכער האט אויפגעדעקט אויף א מאמענט די נשמה נישט נאר פון די פערזאמלטע אין דעם קליינעם זאל, נאר פון דער גאנצער יו־דישער געמיינדע אין ענגלאנד. עס האט גערעדט לארד מעלטשעט און, ווי עס איז נאטירליך אין איצטיגער צייט, האט ער דערמאנט די פאלעסטי־נער געשעהענישען און די טרויעריגע ראלע, וועל־כע עס האט געשפילט ביי זיי דער גרויס־מופטי פון ירושלים. — „ווען נישט דער דזשענטעלמען, וועלכער זיצט דא נעבען מיר" — האט מעלטשעט געזאגט, אנווייזענדיג אויף סאמועלס'ן, וועלכער איז געזעסען אויף דער פלאטפארמע, — „וואלט דער גרויס־מופטי איצט געזעסען אין טורמע, וואו ער בעלאנגט". דאס איז געווען א גאנץ זייטיגע בעמערקונג פון מעלטשעט. עס האט מיט זיין רע־דע נישט געהאט צו טון און עס איז מעגליך, אז אפשר האט ער גאר נישט געמיינט צו זאגען, דאך ווי נאר ער האט די ווערטער ארויסגעזאגט, האט דער זאל אפגעקלונגען מיט אנ'אויסברוך פון אפ־לאז, וועלכער איז געווען די שטארקסטע מאניפעס־טאציע פון דעם אוונט. אפילו די דאזיגע קאלטע און גאנץ פערפרוירענע פערזאמלונג האט אינסטיקטיוו אויפגעציטערט, ווען מען האט צופעליג אויסגע־דריקט אנ'אמת, וועלכער איז פערבעהאלטען אין איהר נשמה, און זי האט געלאזט הערען אין דער עפענטליכקייט וועגען דעם.

דער אמת איז, אז די יודישע מאסע אין ענג־לאנד איז ענטוישט אין סאמועלס און ענטוישט איז זי, ווייל ער האט נישט דערפילט די האפנונגען, וועלכע דאס פאלק האט אויף איהם ארויפגעלייגט.

אגב איז די צרה מיט סאמועלס'ען די, וואס ער איז קיינמאל גאר קיין יודישער פיהרער נישט געווען. ער איז געווען און פערבליבען פון אנפאנג ביז'ן סוף אנ'ענגלישער בעאמטער, וועלכער איז צופעליגער ווייזע א יוד. סאמועלס האט געקאנט ווערען א גרויסער יודישער פיהרער, אפשר דער גרעסטער פון זיין דור, נאר ער איז עס נישט גע־ווארען. ער האט געהאט די געלעגענהייט דערפאר, נאר ער האט זי נישט אויסגענוצט.

צו זיין א יודישער פיהרער, דארף מען זיין

(חייטעה זעה 7־טע זייט).

קיין שפור פון'ם פערברעכער

די גאנצע דייטשע פאליציי בלאנדזשעט אין דער פינסטערניש ארום דיסעלדארפער לוסט־מערדער

אין דער דיסעלדארפער שודערליכער גע־שיכטע איז קיין נייעס נישט פערהאן. די גאנצע דייטשע פאליציי בלאנדזשעט אין דער פינסטער — עס איז נישט פערהאן קיין שפור פונ'ם פערברעכער דער פסיכאז צווישען דער בעפעלקערונג דריקט זיך אויס אין טויזענדער בריף צו דער פאליציי, כלומרשט וועגען מערדער. די בריף ווערען געגנ אויסגעפארשט און... גארנישט, קיין ריכטיגע שפור ברענגען זיי נישט.

לעצטענס פערביטערט מען די דיסעלדארפער געשעהענישען מיט אנ'אנדער געשיכטע, וועלכע האט פאסירט צוריק מיט 5 יאהר אין א וועסט־פאלער שטעטעל. א געוועזענער פאליציי־אגענט מיט'ן נא־מען בראר, שפעטער אנ'ארבייטער אין די קוילען־גרובענס האט געמאלדען דער פאליציי, אז עס זענען ערגעץ געלם געווארען זיין פרוי און זיינע 5 קינדער. די מעלדונג האט בראר אפגעגעבען אין דער פאליציי דריי וואכען נאכדעם ווי זיי זענען פערפאלען געווא־רען. נישט די פרוי נישט די קינדער האט מען נישט מעהר געפונען און ביז'ן היינטיגען טאג ווייסט מען וועגען זיי גארנישט. בראר איז אפגעזעסען אין ארעסט א שטיקעל צייט און נאכדעם, צוליב מאנגעל אין בעווייזען, אז ער איז אין עפעס שולדיג, האט מען איהם פריי געלאזט אבער מען האט געהאלטען אי־בער איהם א „דיסקרעטע" פאליצייאישע אויפזיכט. ער האט געוואוינט אין א דערפעל אלסדארף פון פעברואר (דער מאמענט פון די ערשטע פערברע־כענס פון דיסעלדארפער געשפענסט.....) איז ער פלוצים פון דעם דערפעל נעלם געווארען. און מען ווייסט נישט וואו ער איז. אזוי ווי בראדס נעלם ווערען אין דער אנפאנג פון די דיסעלדארפער פער־ברעכענס פאלען צוזאמען, רעכענט מען, אז דאס איז בראר דער פערברעכער. די אויסערליכע סמנים פון בראד'ן און דעם דיסעלדארפער געשפענסט פא־לען אויך צוזאמען.

די דיסעלדארפער פאליציי געהט אויף אויסער־געוועהנליכע וועגען אין איהר דראנג צו ענטדעקען דעם פערברעכער.

איבער די געזעלשאפטליכע לאקאלען פיהרט די פאליציי ארום א לאלקע אנגעטון אין די קליי־דער פון דער ערמארדעטער אידע רויטער, און מען פרעגט דאס פובליקום וועך עס האט אמאל געזעהן א דאמע פונקט אזוי געקליידעט אין דער געזעל־שאפט פון א מאנספערשוין א בלאנדין א. ר. ג.

ווען די פאליציי קומט אריין מיט דעם מאנעקין אנגעטון אין א העל־גראנאטענעם קאסטיום מיט א שטרויענעם הוט ארומגעצוינגען מיט א שווארצען שמאלען באנד, אויף די פיס זיידענע שטרימף מיט גרויע זאמש־פאנטאפעל — פאלט אן אויף די בעזוכער עפעס א מאדנער אומעט, עס ווערט טויט־שטיל... אבער קיינער האט זיך ביז איצט נאך נישט רערמאנט, צי האט מען געזעהן אזא פרוי.

מיט א פאר טאג צוריק איז קיין דיסעלדארף געקומען אנ'אמעריקאנישער אימפרעסאריא מיט זיין טרופע און געוואלט געבען עטליכע פארשטעלונגען פון א נישט געוועהנליכען אינהאלט: עפעס אין א ניו־יארקער לאך פערגוואלטיגט און נאכדעם ער־מארדעט עפעס א מאן דאס טעכטערל פון זיין גע־ליבטער, וועלכע האט איהם פערראטען, אויף דעם אופן נעהמט ער אן איהר נקמה.

צוערשט האט די דיסעלדארפער מאכט די פארשטעלונגען פערבאטען, נאכדעם האט די מאכט זיך איבערגערעכענט און בעשלאסען די פארשטעלונ־גען צו ערלויבען אין דער האפנונג, אז אויף די פאר־שטעלונגען וועט קומען דער מערדער און וועט זיך דאך אויסגעבען.

די פארשטעלונגען זענען גוט בעזוכט פונ'ם פובליקום און נאך בעסער פון די געהיים־אגענטען, וועלכע זוכען צווישען פובליקום דעם פערברעכער, אבער — אומזיסט...

דער ענגלישער דעטעקטיוו גראוז, וועלכער האט פערנומען א לייטענדע שטעלע אין דער ענגלי־שער געהיימער פאליציי, ווילט שוין עטליכע טעג אין דיסעלדארף, און ער האט ערקלערט אין א אינטער־וויאו, אז לויט זיין מיינונג זענען אלע פרובען צו ענטדעקען דעם געשפענסט דערווייל האפנונגסלאז.

...וועלכע פערקויפן געבעקס

2.

די זעק מעהל, צוקער, אנדערע מאטעריאלען אין דאס פערטיגע געבעקס דארף אזוי געשטעלט ווערן, אז זיי זאלען זיך נישט געפונען אויף דער גאלער פאדלאגע.

אין זעלבען לאקאל פון דער בעקעריי מוז זיך אויך געפונען די גארדעראבע. אין דער גארדעראבע דארף זיך געפונען א וואסער-קראן מיט ריינע האנד-טיכער און זייף, א שאנק פאר די אנצוגער פון פערזאנאל און א בעזונדערע שאנק פאר די שערצען, היטלעך, פאנטאפעל, בענק אדער שטיהלען.

די בעקעריי טאר זיך נישט דירעקט גרע-ניצען מיט דער וואוינונג, אפריה-ארט, נאכט-לעגער און פערקויף-שטאל פון געבעקס.

מען טאר נישט זיצען אויף קיין זעק מעהל, טישען אדער אנדערע מכשירים צו באקען א חוץ די הענד, טאר ביי דער ארבייט קיין אנדערער קערפער-טייל נישט ענטבלויזט ווערן. דעסגליי-כען איז אויך פערבאטען צו שפייען אויף דער פאדלאגע, רויכערען, גיין אין קלאזעט אין דער ארבייטס-שערץ אריינלאזען אין דער בעקעריי זייטיגע פערזאנען, און הויז-חיות (הינט קעץ א. א. וו.)

א בעקעריי אנשטאלט מוז זיך געפינען מינ-דעסטענס אין 2 צימערען.

א קאנדיטאריי (צוקיערניע בעקעריי) אינטער-ליגט די זעלבע כללים וואס א ברויט-בעקעריי בלויז מיט דעם קליינעם אונטערשיד, וואס דער לאגער פון געבעקס קאן זיך געפינען מיט'ן לא-גער פון מעהל אין איין און דעמזעלבען צימער, וויבאלד ער געפינט זיך נישט אין קיין קעלער.

דעסגלייכען קאן זיך אזא צוקערניע-בעקעריי בעפרייען מיט דער ערלויבניש פון וואיעוואדע פון דער פליכט זיך צו מעכאניזירען אויב, זי בעשעפטיגט נישט מעהר ווי 2 ארבייטער.

אלע ארבייטס-מכשירים דארפען יעדען טאג בעריינינט און געשייערט ווערען מיט קאכעדיג וואסער.

די וועגען און קוישען, וועלכע ווערען בע-נוצט צו טראנספארטירען דאס געבעקס, טארען נישט בענוצט ווערען צו קיין אנדערע צוועקען; זיי מוזען ווערען פערזעהן מיט א געהעריגע צודעק.

פון דער פיהר אין געשעפט אריין טאר דאס געבעקס נישט געטראגען ווערען אויף די הענד און עס טארען אויך נישט אנידערגע-שטעלט ווערען די קויבערס מיט'ן געבעקס אויף דער ערד אדער פאדלאגע.

די זעלבע כללים, וועלכע ס'פאדערט זיך פון בעקערייען גילטען אויך פאר די פערקויפס-שטעלען פון געבעקס און בעהעלטערס געוועל-בער, וועלכע האנדלען מיט געבעקס.

אומעטום דארף דאס געבעקס געשיצט ווע-רען פאר די הענד-בעריהרונג פון די קונים, ווערם און אנדערע פעראומריינינגונג דורך א בע-העריגער גלעזערנער פערצוימונג.

טשאסטעס טארטען און אנדערע קאנדיטא-רישע אויסארבייטונגען דארפען זיך געפינען אונ-טער קלאשען אויף טעלערס, גלעזערנע פערצע-לאנענע אדער מעטאלענע פאדסטאוועס און אויף אנ'אנגעזעהען ארט דארף אנגעוויזען ווערען א גענויע אדרעס, וואו דאס געבעקס ווערט אויס-געפערטיגט.

אין די געוועלבער, וואו דער הויפט-האנדעל ווערט געפיהרט מיט געבעקס, קאן מען נישט פערקויפען קיין הערינג, נאפט, קעז און עהנליכע געשמאק-ארטיקלען. אין די איבעריגע געוועלבער מוז דאס געבעקס געהאלטען ווערען גאר אויף א בעזונדער ארט, גאנץ ווייט פון די אנדערע פער-קויף-ארטיקלען.

ס'איז פערבאטען איינצופאקען געבעקס אין געניצט פאפיר. די פערזאנען, וועלכע זענען פער-נומען ביים פערקויפען געבעקס אדער קאנדיטאריי-ארטיקלען, מוזען טראגען ריינע ווייסע שערצען מיט ארבעל און טארען נישט דערלאנגען דאס געבעקס מיט די הענד נאר מוזען זיך אומבעדינג בענוצען מיט א צוועננעל אדער שופלע.

מען קאן פערקויפען געבעקס אויך אויף די גאסען, טערגער, מערק און ביי אזוי גערופענע סטראגאנען איבעראל מוזען אבער אפגעהיט ווע-רען די אויסגערעכענטע ריינקייט-כללים.

אומבעדינג פערבאטען איז אבער צו פיהרען א וואנדער-האנדעל (handel domokrążny) מיט מעהל-אויסארבייטונגען. די אלע עקזיסטירענדע בע-קערייען און פערקויפשטעלען מיזען אמשפעטסטען ביז'ן 31 דעצעמבער 1930 צופאסען זייערע אונ-טערנעהמונגען צו די געפאדערטע פארשריפטען.

וואס שייך דאס מעכאניזירען די עקזיסטירענ-דע בעקערייען איז דער וואיעוואדע בערופען צו פראלאנגירען אין איינצעלע פאלען ביז'ן 31 דע-צעמבער 1933.

דער וואיעוואדע איז אויך בערופען צו מא-כען אלעריי אנדערע פערלייכטערונגען אין דעם פרט.

בכלל טרעט אריין די פעראָרדנונג אין טראפט דעם 24 נאוועמבער 1929.

א מיטעל געגען הארץ-קראנקהייט
געפינט א יודישער דאקטאר אין רוסלאנד

מאסקווע (יט"א) פראפ. יעקב שווארצמאן, א יודישער פראפעסאר פון ארעסער מעדיצינישען אינסטיטוט האט געפונען א מיטעל געגען א שווערער הארץ-קראנקהייט. ווי פראפ. שווארצמאן ערקלערט, וועלען קראנקע, וואס ליידען פון דער קראנקהייט „אנגינאפעקטאריס" קענען אויסגעהיילט ווערען אין איניגע מאנאטען צייט.

די ערפינדונג פון פראפ. שווארצמאן איז שוין אויסגעפרובירט געווארען אויף חיות און אויך אויף מענשען און האט געגעבען זעהר גוטע רעזולטאטען. דער פראפעסאר האט דעם מיטעל אויסגעפרובירט ואנאר אויף זיך אליין, פאציענטען, וואס קיין שום אנדערע היילמיטעל האט זיי נישט געהאלפען, זענען דורך פראפ. שווארצמאנ'ס מיטעל אויסגעהיילט געווארען.

די לאבאראטאריעס דורך דעם מעדיצינישען אינסטיטוט אין כארקאוו ארבייטען איצט אויף דער פערפאלקאמונג פון פראפ. שווארצמאנ'ס היילמיטעל, וועלכער טראגט דעם נאמען „מיאל" די כאוויעטישע רעגירונג וועט איצט פאטענטירען די ערפינדונג. פון דעם יודישען פראפעסאר פאר אויס-לאנד, לויט ווי עס ווערט דא פערזיכערט, האט די ערפינדונג פון פראפ. שווארצמאן געמאכט אנ'-אויסערגעוועהנליכען איינדרוק אין דער מעדיצי-נישער וועלט פון דייטשלאנד און עסטרייך.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פראצאוניע פון טעכנישע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: תקלארקעס, אויף פלאטפוסען, קונסט-ליבע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו.
צורי געקומען.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81
עמפפאנגט פון 12—2 און פון 5—7. נאכט אויך פון לעמשניצע, אפטייקער 17 פון 11—20 און פון 2—5.

פון דער הײַנטיגער צייטונג ניט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" מאנאטעריען אויף יורידישע פראגען, וואס וועלען באנטווארט ווערען פון אונזערע לעזער.

קופאָן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".
[illegible]
נעגעבען ווערען.

1044 א לעזער פון נומר 24:
פאר'ן 3 קווארטאל דארפט איהר צאהלען 40 זל. 47 גר. און פאר'ן לויפענדען קווארטאל 42 זל. 7. גר.

10045 בן שוב.
מעגליך, אז די אלע קלאגען שטאמען טאקע פון עפעס א פעראָרדנונג, וועלכע געפינט זיך אבער נאך דערווייל אין סטאדיום פון א פראַ-יעקט.

וואהרשיינליך האנדעלט זיך וועגען געוויסע בילדונג און מאראלישע קוואליפיקאציעס, וואס א רזשאנדצע וועט מוזען בעזיצען.

10046 דוד ג.
די קאנדיטארייען, וואו ס'זענען בעשעפטיגט נישט מעהר ווי 2 געזעלען, קאנען בעפרייט ווע-רען פון דער פליכט צו מעכאניזירען זייערע בע-קערייען. זיי דארפען זיך ווענדען מיט אנ'ענט-שפרעכענדע בקשה צו דער וואיעוואדישער מאכט.

10047 גערשאגאוויטש:
אין די בעקערייען, וועלכע בעשעפטיגען ביז 5 ארבייטער, קאנען קיין סושען (וויטריסקען) נישט איינגעארדענט ווערען

10048 מ. מ. קאטשינסקי:
אויב איהר נעמט אהיים די ארבייט פון מאגאזינען אין אזא צושטאנד, קאן מען אייער ווערקשטאט בשום אופן נישט בעטראכטען פאר אנ'אזוי גערופענער samoistne און ממילא דארפט איהר נישט אינטערליגען דעם אינדוסטריע-געזעץ.

10049 א שטענדיגער לעזער פון פאמארסקע
אויב דער רעבירונגס-דאקטאר וועט פעסט-שטעלען, אז איהר נויטיגט זיך אומבעדינג אין אנ'אויסלענדישע קוראציע, וועט איהר בעקומען אנ'אולגאווע פאס און די מיליטערישע מאכט וועט אייך אויך נישט מאכען קיין בעזונדערע שוועריגקייטען.

10050 .M פון פעטער גאס:
איהר דארפט יא אויסקויפען א פאטענט.

10051 נ. לאה:
עס איז אנ'אונטערשיד אין פרט פון אונ-טערשטיצונג צי ס'האנדעלט זיך וועגען א בע-וועגליכער קראנקהייט צי גאר וועגען א געבורט.

אין ערשטען פאל האט א פערזיכערטער מיטגליד דאס רעכט אויף א געלד-אונטערשטיצונג אין דער הויך בלויז פון 60 פראצ. פון אנגע-בענעם פערדינסט און דאס אויך נאר אין משך פון די ערשטע 26 וואכען. וואס שייך די רעכט פון א מיטגלידערין אויף א געלד-אונטערשטיצונג בעת א געבורט קאן זי בעקומען אין משך פון 20 וואכען. דערפון העכסטענס די ערשטע 8 וואַ-כען אין פאל פון ארבייטס אומפעהיגקייט אין דער הויך פון פולען אנגעגעבענעם פערדינסט און די איבעריגע וואכען לויט דער נארמע, וועלכע ס'בעשטימט די לייטונג פון דער קראנקען-קאסע.

10052. א לעזער פון פראנציסקאנער.
ס'איז טאקי נישט דערלאזבאר, אז אנ'אדוואַ-קאט זאל אונטערנעהמען צו פיהרען א פראצעס אין ארבייטס געריכט, אויב ס'האנדעלט זיך אין א געלד-תבואה וועניגער ווי 200 זלאטעס.

די דאזיגע בעגרעניצונג איז אבער גילטיג נאר דעמאלט, ווען ס'האנדעלט זיך לטובת דעם אונטערנעהמער, קוים געהט עס אבער לטובת דעם מאהנענדען ארבייטער איז די דערמאנטע בעגרע-ניצונג נישט חל.

שטיינער און כלל-טוער
(קלייבער פעליעטאן)

ווען א שטיין טרעפט א מענשען — איז עס סתם א שטיין,
ווען א שטיין טרעפט א כלל-טוער — איז עס קריטיק.
(פון מיינע לעצטע חכמות)

אנומעלט איז א כלל-טוער געפוים געווארען פון א שטיין וואס איז איהם געפאלען אויפ'ן קאפ.

און דעם שטיין האט מען איהם נישט גע-ווארפען, קיין מענש — נאר דער צופאל:

ער איז גראד פערבייגעגאנגען א געביידע וואס בויט זיך, האט א שווערער שטיין פון דעם העכסטען גארען, איהם געטראפען.

צו וואס פערצייכען איך עס?

אט צוליב וואס:

איך וויל בעווייזען די גרויסע אייביגע שייכות וואס כלל-טוערייַ האט מיט שטיינער...

פון שטיינער געווארפען פון דער פלינקער האנד פון צופאל קאן זיך קיין מענש נישט פער-היטען — אויב ער האט נאר א שטיקעל קאפ...

און בפרט, קען זיך פון דעם נישט פער-היטען א כלל-טוער. א געזעלשאפטליכער מענש. א מענש, וואס שטעהט מיט'ן פנים צו דער עפענטליכקייט...

עס איז דא „א הייליגער בונד" וואלט איך געזאגט. צווישען כלל-טוערייַ און שטיין-ווארפעריי.

ווי הויבט אן א כלל-טוער?

ווי אזוי מאכט ער קאריערע?

ווי אזוי טרעט ער ארויס?

אין מעהרסטע פאלען: מיט א שטיין אין האנד...

ווארף דרייסט א שטיין — און דו ווערסט אנגעזעהן!

דאס דאזיגע שטיין-ווארפעריי רופט מען קריטיק — נאר דאס איז אפט איינס און דאס זעלבע...

און ווען דו ווארפסט א שטיין. דא און דארטען — הויבסטו אן קריגען מיט שטיינער אויף צוריק.

און דאן איז דיין פאזיציע, אלס כלל-טוער, געזיכערט.

יעדער כלל-טוער איז אלעמאל אין סכנה געטראפען צו ווערען פון א שטיין. פון גאס.

און וואס גרעסער דער כלל-טוער, אלץ גרע-סער די סכנה.

פון דער שטצונג איז דער כלל-טוער כמעט אין דער פאזיציע פון דעם אמאליגען נביא.

מיט דעם אונטערשיד: וואס דער נביא האט פון די שטיינער געשלאגען ווינציגער קא-פיטאל פאר זיך. ווי דער היינטיגער כלל-טוער...

נעמט איהר דאך פרעגען: וויבאלד סכנה, איז פאר וואס יאגען זיך מענשען צו ווערען כלל-טוער?

איז דער ענטפער: טאקע צוליב דער סכנה...

ווייל סכנה לאקט, רופט, פונקט ווי דאס לעבען אליין...

די סכנה פון כלל-טוערייַ איז פונקט ווי די סכנה פון קריג...

א כלל-טוער — קען אן שטיינער נישט לעבען.

זיי זענען פאר איהם פונקט אזוי נויטיג ווי בלומען...

און א כלל-טוער וואס קריגט נישט מעהר בעווארפען מיט שטיינער — איז א טויטער כלל-טוער...

און פון שטיינער, ווי געזאגט, קען זיך קיי-נער נישט פערהיטען.

יא יא... כלל-טוערייַ איז נישט נאך אינגאנ-צען קיין אנגענעהמע זאך...

גוט גוט — און פלוצלונג פליהט אין דיר א שטיין!

פון וואנען?

אלעמאל דוקא פון אנ'אייגענער האנד.

דער חדר-אויסזאגער, דער שטיין-ווארפער איז אלעמאל אנ'אייגענער מענש...

און דערמיט אליין העלפט ער זיך אפט צו פערשטארקען זיין קאריערע. זיין מערכה...

הכלל, ווי איהר זעהט איז דער שטיין וואס דער צופאל האט געווארפען אין דעם יודישען כלל-טוער — נישט קיין צופאל-שטיין...

עס איז דער אייביגער שטיין, וואס מוז טרעפען יעדען כלל-טוער, עסקן, פאליטיקער און קאך-לעפעל. עס איז דער שטיין, וואס פליהט נאך נאך דער בעריהמטקייט און בעגלייט זי אויף אלע וועגען.

און דער כלל ביי כלל-טוערייַ איז: ביזט מיין פריינד א כלל-טוער — טא זיי גרייט אלע מאל צו כאפען מיט א שטיין!

מיט א שטיין מוז מען כאפען. דער אונטער-שיד איז נאר; איינעם טרעפט דער שטיין און הרג'ט איהם אויפ'ן ארט. און א צווייטע, גליקט עס אפ און ער בלייבט לעבען. און א דריטער (שוין גאר א בר מזל) קלויבט צוזאמען די שטיי-נער, וואס מען ווארפט אין איהם, לייגט זיי צו-זאמען און אויף זיי פערפעסטיגט ער נאך זיין קאריערע-בנין.

פון דעם בארג מיט שטיינער זעהט זיך אן זיין שטול א סך העכער.

און דאס פאלק זעהט דעם בארג, אויף וועלכען עס שטעהט הויך דער שטול פון כלל-טוער — און ער פערגעסט אן די שטיינער.

פאמפאדור.

הספד נאך סענדער דישקין ז"ל

אין דער ליטווישער שוהל (קילינסקי 29) איז זונטאג פארנאכט פארגעקומען א הספד נאך דעם פארשטארבענעם הרב ר' סנדר דישקין זצ"ל.

אין נאמען פון די מוסדות התורה אין ירושלים האט דער ערשטער מספיד געווען הר"ג ר' איסר זלמן מעלצער, סלוצקער רב.

דער צווייטער האט מספיד געווען דער ראש-ישיבה פון דישקינ'ס ישיבה „תורת חסד" הרה"ג ר' ישראל לעוו. וועלכער האט כאראקטעריזירט די פערזענליכקייט פון נפטר.

נדיבים פון דעם שניס, ווי עס איז געווען ר' סענדער דישקין ז"ל, זענען א זעלטענהייט.

דערנאך האט גערעדט דער רב פון טראק הרה"ג ר' אריה צבי פערצאוויטש (דעלעגאט פון מירער ישיבה).

דער לעצטער האט מספיד געווען איינער פון די ערשטע תלמידים פון ר' סענדער דישקינ'ס ישיבה אין דער איצטיגער מנהל פון דער ישיבה ר' דוד צבי זילבערשטיין.

פער'משפט א זעלנער אויף 2 יאהר טורמע פאר פערגוואלדיגונג

(2) בראניסלאוו ליבכען איז דעם 15. יוני 1928 געווען אויף איבונגען אין ראדוש, האט ער איז ער אריינגעפאלען אין דער וואוינונג פון וולאדיסלאווא לאוטשעץ און האט געפרובט פערגוואלדיגען לאוטשעצ'ס 14-יעהריגע טאכטער. די מוטער האט זיך געווארפען פערטיידיגען די טאכטער. דאן האט זיך ליבכען געווארפען אויף איהר מיט א מעסער, זי איז אבער אנטלאפען צוזאמען מיט דער טאכטער.

ליבכען איז דאן אוועק צו לאוטשעס שכנה, זאפיא סטעפניען. ער האט אנגעקלאפט און אויף דער פראגע, ווער דארט איז, האט ער געענטפערט: „פאליציי" און ווען מ'האט איהם געעפענט, האט ער זיך אריינגעריסען אין דער וואוינונג און פערגוואלטיגט די 28-יעהריגע זאפיא סטעמפיען. נאכדעם איז ער ארויס אויפ'ן הויף און זיך געלייגט שלאפען. דערווייל האט לאוטשעצא געבראכט פאליציי, וועלכע האט איהם ארעסטירט. די מעדיצינישע עקספערטיזע האט בעשטעטיגט די בעשולדיגונג געגען ליבכענען, וועלכער איז געשטעלט געווארען פאר א געריכט.

נעכטען איז זיין פראצעס פארגעקומען אין היגען מיליטערישען געריכט ביי פערמאכטע טירען. דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 2 יאהר שווערע טורמע.

נישט געלונגענער רויב-אנפאל
אייז באנדיט פערוואונדעט געווארען

נעכטען ארום 1 א זייגער ביינאכט זענען די איינוואוינער פון הויז אויף רייטער נאס 26 (אין באלוט) אלארמירט געווארען דורך עטליכע רעוואלווער שאסען.

ווען עס זענען אנגעלאפען פאליציאנטען האבען זיי געטראפען אונטערן פלויט עפעס א יונגעמאן אין א קאלוושע בלוט. די פאליציאנטען האבען געמיינט, אז דאס איז א בעפאלענער, עס האט זיך אבער באלד ארויסגעוויזען, אז דאס איז איינער פון די 4 אנפאלער, וועלכע האבען געפרובט זיך אריינבעקומען אין דער פאבריק פון אטטא אפיץ. דער אינהאבער פון דער פאבריק האט אבער בעצייטענס בעמערקט, די אנפאלער, אויסגעשאסען און געטראפען אין איינעם פון זיי און איהם שווער פערוואונדעט. די איבעריגע דריי זענען ענטלאפען. דעם פערוואונדעטען אלעקסאנדער טאמאשעווסקי (צימער-נאס 10) האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל אריין.

געגרינדעט א צעכעז-פערבאנד

די טעג איז פארגעקומען אין לאקאל פון בעקער-צעך, וואכאדניא 57, די גרינדונגס-פערזאמלונג פון צעכען פערבאנד אויף לאדזער וואיעוואדזטווע. פערטרעטען זענען געווען פאלגענדע צעכען: בעקער, שניידער, שוסטער, בלעכער און שאכטעל-מאכער-קאאפעראציעס. דעם פארזיץ האט געפיהרט דער צעך-מייסטער פון בעקער-צעך ה' מ. פאזנאנסקי. אויף דער פערזאמלונג איז ארומגערעדט געווארען די פראגע צו קאנסאלידירען אלע פאכען אין איי' פערבאנד, צו עפענען צעכען פאר די פאכען, וועלכע האבען נאך נישט קיין צעכען. דער וויצע-פרעזידענט פון דער האנדווערקער-קאמער ה' קאזימירסקי ווי אויך די ראטמענער שטעהען אין ענגען קאנטאקט מיט'ן אויבענדערמאהנטען פערבאנד. די ארבייט געהט שנעל פאר-ווערטס. ס'איז געוועהלט געווארען א פרעזידיום פון פאלגענדע פערזאנען: פרעזעס – מ. פאזנאנסקי, וויצע-פרעזעס – גלאטמאן. פערוואלטונגס-מיטגלידער פינגערהוט, מארדקיעוויטש, געלבארד, וויינשטאק, סענדראוויטש און יאסקאוויטש. דאס צייטווייליגע זיץ-ארט פון פערבאנד געפינט זיך אין לאקאל פון בעקער-צעך.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) וואיטיצקי (נאפיורקאווסקא 27), וו. דאניעלעצקי (פיעטריקאווער 127), אילניצקי און צימער (וואולטשאנסקא 137), לינוועבער (פריי-הייטס-פלאץ 2), הארטמאן (מלינארסקא 1), י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

מעסער-שטעכער

(ב) אויף פאלודניאווע 42 איז נעכטען אין אוונד פארגעקומען א געהיימנישפולער אנפאל אויף פעליקס גרודזינסקי.

3 אומבעקאנטע זענען איהם פלוצים אנגעפאלען און מיט מעסערס שווער פערוואונדעט. צופעליגע דורכגעהער האבען איהם געפונען אין א קאלוזשע בלוט. מען האט אלארמירט פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם ערטיילט הילף.

די מעסער-שטעכער זענען נעלם געווארען.

פון וו. י. ז. א.

מארגען מיטוואך וועט אין לאקאל פון וו.י.ז.א. אויף פשעיאזד 2 פארקומען א פארלעזונג פון ה' מ. לימאן אר"ט: „די איצטיגע סיטואציע אין פוילישען ציוניזם".

יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-קונדשאפט אין לאדז

עס פיהלט זיך שוין פון לאנג אין לאדז דער מאנגעל אין אן ארגאניזאציע, וועלכע זאל זיך אינטערעסירען מיט דעם טוריסטען-וועזען, העלפען די מענשען, וועלכע ווילען עפעס זעהען און וויסען צו דערגרייכען זייער וואונש.

א גרופע סימפאטיקער פון לאנדקונדשאפט האט זיך דעריבער אונטערגענומען צו ארגאניזירען אן אפטיילונג פון דער יודישער לאנדקונדשאפט געזעלשאפט, וועלכע עקזיסטירט שוין אין ווארשא העכער דריי יאהר.

די געזעלשאפט שטעלט זיך דעם ציל צו וועקען די ליבע צום בעקענען זיך מיט'ן לאנד און פערלייכטערען דאס בעזוכען פון פערשידענע ערטער אין פוילען, בעארבייטען און זאמלען פערשידענע מאטעריאלען, וואס האבען א שייכות מיט'ן לאנדקונדשאפט און אויך נעהמען אין אכט די יודישע אלטערטימליכקייטען. איינארדנען פארלעזונגען א. ד. גל.

עס איז צו האפען, אז די נייע געזעלשאפט וועט געפינען דעם געהעריגען אפקלאנג און סימפאטיע ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

דאנערשטאג, דעם 5. ה. ח. 8.30 אוועגר וועט אין לאקאל פון „טאז" פארקומען די ארגאניזיר פערזאמלונג פון דער לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקונדשאפט.

פערזאמלונג פון בעקער-מייסטער

זונטאג, דעם 1 דעצעמבער איז פארגעקומען אן אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון אלע יודישע בעקער-מייסטער אין לאקאל פון צעך. אויף דער פערזאמלונג איז געווארען ארומגערעדט די שווערע מאטעריעלע לאגע אין וועלכער ס'געפונען זיך איצט די בעקער-מייסטער. נישט קוקענדיג אויף דעם, האבען די ארבייטער-פעראיינען אונטערגענומען אן אקציע און האבען ארויסגעשטעלט פאדערונגען. נאך א דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צו אנולירען אלע אפמאכען וואס עקזיסטירען ביז איצט צווישען צעך און די בעקער-ארבייטער און צו קינדיגען אלע ארבייטער 14 טאג, ווי אויך צו גרופירען א פאר בעקער-מייסטער אין 1 בעקעריי.

פון ציונ. פאלקס-אוניווערזיטעט

היינט, דינסטאג, אין אוועגד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט (אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע) א פארלעזונג פון ד"ר צבי זהר-זאנענשיין פון ארץ-ישראל איבער א"י-פראבלעמען.

רויטער קרייץ אין אלעקסאנדער

אין אלעקסאנדער האט זיך געבילדעט אן אפטיילונג פון רויטען-קרייץ. אין דער פערוואלטונג איז אריין אויך א יוד, דאזאר ה' האנדעלסמאן.

זעלבסטמארד פון א רואינירטען סוחר אין אלעקסאנדער

(ד) אין אלעקסאנדער איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער ארטיגער איינוואוינער הונאן וויזע.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד איז דער אלגעמיינער קריזיס, וועלכער האט פולשטענדיג רואינירט דעם פריהער פערמעגליכען וויזע.

די פאגאטאוויע האט נישט בעוויזען אפצוראטעווען דעם שטערבליך פערוואונדעטען. ער איז אויפ'ן וועג צום שפיטאל געשטארבען.

„דער בוימוואל-קעניג"
די פיעסע, וואס זאגט צו צו זיין די סענסאציע פון היי-יאהריגען טעאטער-סעזאן

מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז אינגיכען, ווארשיינליך שוין דעם 12-טען דעצעמבער, וועט אין לאדזער שטאטישען פוילישען טעאטער אויפגעפיהרט ווערען א סענסאציאנעלע פיעסע א. נ. „דער בוימוואל-קעניג".

עס זענען שוין אויפגעפיהרט געווארען פיעסען, וועלכע האבען געהאט א שייכות צו לאדז. אבער דאס זענען מעהרסטענטיילס געווען טעאטער-רעוויוען, וועלכע האבען – ביי געווענדעטע נעמען פון די פערסאנאזשען – געקאנט דרייסט הייסען ווארשא, לעמבערג אדער פיטישאטש. א פיעסע, וואס זאל ערנסט צוטרעטען צום גרויסען פראבלעם לאדז, צו דער שטאט פון ארבייט, פון אונגעהויערער רייכטימער און אונגעהויערער נויט, וואס זאל געבען רעאלע לאדזער געשטאלטען און זייער קאמף, אמביציעס, פערזענליכען און געזעלשאפטליכען וועזען – דאס וועלען מיר זעהן צום ערשטען מאל.

פון דער פיעסע „דער בוימוואל-קעניג", וואס איהר מחבר איז א בעקאנטער לאדזער זשורנאליסט, ערווארט מען, אז זי זאל ווערען די סענסאציע פון טעאטער-סעזאן אין אונזער שטאט.

פון די קינאמאטאגראפען

„קאסינא"

די נייע ענערגישע דירעקציע פון קינא „קאסינא" האט מיט איהרע לעצטע פילם-שלאגערן דערהויבען זייער קינא-טעאטער צו א שטופע צוגלייך מיט אלע אייראפעאישע עקראנען. די בילדער ווי: „ווילדע ליבע" מיט דאלארעס דעל ריא, „שטארקער מענש" מיט גושענאוש כמארא, „די נאס פון זינר" מיט עמיל יאנינגס, „זונדיגע ליבע" מיט יארווינא סמאסארסקא, דאס זענען סאמע פערל פון דער קינא-קונסט. אויך אויף ווייטער האט די דירעקציע פערקאנטראקטירט א נייע סעריע בילדער פון די נייעסטע פילם-פראדוקציעס. די איצטיגע פרעמיערע „מאנאלעסקו" אדער „דזשענטעלמען איינברעכער" איז דער לעצטער שלאגער פון די אייראפעאישע עקראנען. די אויספיהרער זענען די גוט-בעליבטע איוואן מאזשוכין, ברינידא, העלם א"א.

די מוזיקאלישע אילוסטראציע איז צו אלע בילדער גלענצענד אויסגעשטעלט.

„קאפיטאל"

מיט א גרויסען ערפאלג ווערט איצט דעמאנסטרירט דאס פרעכטיגע בילד א. נ. „שמעטערלינג פון ברוק" מיט'ן כינעזישען פילם-שטערן אננא מאי וואנג אין דער הויפטראלע. די מוזיקאלישע אילוסטראציע צו דעם בילד איז גלענצענד.

דער קלאנג-פילם איז „ספלענדיד"

דער קלאנג-פילם אין „ספלענדיד" „די קאמעדיאנטען שיף" האט א מאנישע צוציהונגס-קראפט, סיי די אומבעקאנטע מעלאדישע מיסיסיפי-לידער, סיי דאס טאלאנטפולע שפילען פון לאורא לאפלאנט און שילדקרויט'ן, סיי דער גאנצער אינהאלט פון דעם בילד ווירקט בעצויבערנד אויפ'ן צוהערער און צושויער.

דאס בילד וועט שוין נישט לאנג געהן אין „ספלענדיד" און עס וואלט געווען א שאד אזוי ניט זיך צו שיידען מיט איהם, ווען נישט דער אנזאג, אז עס קומט אן נאך א מעהר סענסאציאנעלער קלאנג-פילם: דאס בעריהמטע „סאני-באי" מיט דעם יודישען ארטיסט אל. דזשאלסאנ'ען אין דער הויפט-ראלע.

מעלדונג

קורסען פאר שניידערינס.

ביי די פראפעסיאנעלע לערן-ווארשטאטען פון „ארט" אין לאדז ווערען אין די נאהענטסטע טעג איינגעארדענט קורסען פאר שניידערינס:

1) א קורס פון צושניידען פאר שניידערינס, וואס ארבייטען שוין אין פאך, 2) פאר אנפאנגער.

מעלדען קען מען זיך אין ביורא פון „ארט", וואולטשאנסקא 27, אין די ביורא-שעהען (טעל. 1.11-23).

12050

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-קראנקהייטען. היילט מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אוונט.

לעכער מאשינאווע

ווערען אנגענומען אויסצונייהען צו ביליגע פרייזען ביי ג. נארדמאן

29 צעגעלניאנא 29

פראפ. פעראיין פון ערנעהרונגס-אינדוסטריע-ארבייטער אין פוילען, אפט. II אין לאדז, לאגעווניצקא 4.

זונטאג, דעם 1. דעצעמבער ד. י. ווען אונזער קאנטראל-קאמיסיע איז אריין אין בעקעריי פון **משה פאזנאנסקי**, פארזיצענדער פון בעקער-מייסטער-צעך, קאנסטאנטינער 38, פעסטשטעלען די ארבייטס-צייט פון די ארבייטער, האט פאזנאנסקי ארויסגעכאפט א רעוואלווער. א דאנק די קאלטבלוטיגקייט פון דער קאמיסיע, איז אויסגעמיטען געווארען א בלוט-פערגיסונג. מיר גיבען דעם פאל איבער צו דער עפענטליכקייט. מיר נעהמען ארויף די פעראנטווארטליכקייט פאר אזעלכע ווילדע טאטען.

די פערוואלטונג.

2065

היינט און פאלג. טעג!

„דער דוועל אין דער לופט"

MADY CHRISTIANS i GABRIEL GABRIO

— פערגרעסערטער — סימפאנ. ארקעסטער

נעכסטער פראגראם: „ווייסע רויזען"

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו"ט 12 בייטאג לעצט. סעאנס 10 אוו. אויפ'ן ערשטען סעאנס – זענען די פרייזען פערקלענערט.

פרעכטיגער פראגראם! היינט און פאלגענדע טעג! פרעכטיגער פראגראם!

„דער לעצטער קוש"

JOHN GILBERT

אין דער הויפט-ראלע: דער אומפערגלייכליכער העלד פון דער „גרויסער פאראדע" און „סימפאניע פון ליידענשאפטען" –

— נעכסטער פראגראם: — „מעטראפאליס"

קינא-טעאטער

ZACHETA

זגערזשער 26, ביים פלאץ קאשטשעלני

פערשטארקטער ארקעסטער.

בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט פון גיגאנטישע מארקאני-ראדיא.

א טראגישע געהיימניש אין ווילנע

דער פארוטשניק, וואס איז געשטארבען פון א פער'סמ'ונג-די דאפלטע פאטאגראפיע. -נחשד אויף דעם אפיצירס כלה.- זעלבסטמארד-פרוב אין צענטראל-ארעסט

דער ווילנער אויספארשונגס-אמט איז איצט באשעפטיקט מיט'ן אויפדעקען א פערפלאנטערטע רעטעניש.

מיט'ן רעזעלהאפטען טויט פון פארוטשניק סטאשאק, א באאמטען פון פ. ק. או. וועלכער איז געפונען געווארען א טויטער אין די מעבלירטע צימערען אויף נאדבארסקע 8, וואו ער האט שטענדיג געוואוינט.

ווי באקאנט איז די סיבה פון פארוטשניקס טויט תחילת נישט געלונגען אויפצוקלערען. דער טויטער קערפער איז דעריבער אפגעשיקט געווארען אין אינסטיטוט פאר געריכטליכער מעדיצין. דארט איז דער קערפער געפאלמעסט געווארען און ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין די געדערים פון מת געפינען זיך שפורען פון א שטארקערער סם-סובסטאנץ. ס'איז באלד קלאר געווארען, אז דער פארוטשניק איז געשטארבען נישט מיט קיין נאטירליכען טויט, נאר דורך סם. ס'איז בלויז געבליבען די פראגע, וואס איז נאך אויך איצט נישט אויפגעקלערט געווארען. נעמליך: צי איז דער פארוטשניק בעגאנגען זעלבסטמארד אדער מען האט איהם פערסמט.

דער אייגענטימער פון די מעבלירטע צימערען האט ביי דער אויספארשונג דערקלערט, אז דער פארוטשניק איז געקומען שפעט ביינאכט אהיים גאנץ רוהיג און זיך גלייך פערמאכט אין זיין צימער און זיך געלייגט שלאפען. ערשט אינדערפריה ווען די טיר איז זעהר לאנג געבליבען פערשלאסען פון אינעווייניג, וואס איז געווארען שטארק פערדעכטיג האט מען אויפגעריסען די טיר און דאן האט מען פאר זיך דערזעהען, ווי דער פארוטשניק איז געלעגען אין איין נאכט-העמד אויפ'ן דיל מיט'ן פנים אראפ, בעת מעשה האט זיך בעקומען דער איינדרוק, אז מען האט צו טון מיט א זעלבסטמארד-פרוב דורך פערסמונג.

ביי דער אויספארשונג זענען אבער ענטשטאנען ספקות, צי מען האט דא ווירקליך צו טון מיט א זעלבסטמארד מחמת מען האט נישט געפונען אין צימער קיין סמנים, וועלכע זאלען ווייזען אויף א זעלבסטמארד דורך פערסמונג, דאגעגען איז לעבען פארוטשניקס בעט געשטאנען א שטול אויף וועלכען ס'איז געלעגען אנ'אנגעלאדענער רעוואלווער. ווען דער פארוטשניק וואלט געהאט ברעה צו בעגעהן זעלבסטמארד, וואלט ער דאס געקענט כאן מיט זיין אייגענעם רעוואלווער.

ס'איז דעריבער באלד ענטשטאנען א חשד, אז א געהיימע האנט האט דעם פארוטשניק אפגעשיקט אויף יענער וועלט אויף א נישט אויפגעקלערטען אופן.

דאס ערשטע וואס האט געצווינגען די אויפמערקזאמקייט פון דער פאליציי, איז געווען א דאפלטע ראם, מיט 2 פאטאגראפישע אויפנאמען, וואס איז געשטאנען אויפ'ן שרייב-טיש. איין פאטאגראפיע איז געווען פון פארוטשניק און די צווייטע פון א יונגער פרוי. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די פרוי איז דעם פארוטשניקס א כלה.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז צווישען דעם פארוטשניק און זיין כלה זענען לעצטענס פארגעקומען מיספערשטענדענישען און דעם לעצטען אווענד פון פארוטשניקס טויט, האבען זיי ביידע פערבראכט אין איין געזעלשאפט.

אויפ'ן סמך פון די ראזיגע בעווייזען איז געפאלען אויף דער כלה עמיליא ושוקאווסקא א חשד, אז זי האט א האנט אין סטאשאקס טויט, סטאשאקס כלה, עמיליא ושוקאווסקא, איז במשך פון 4 טעג געפארשט געווארען. זי האט אבער געהאלטען אין איין טענה'ען, אז זי איז אומשולדיג.

הי"ת אבער די פאליציי האט בעקומען געגען איהר בעווייזען, איז זי ענדליך פערהאלטען געווארען און אפגעפיהרט געווארען אין צענטראל ארעסט.

ביינאכט האט די פערהאלטענע פרוי געבעטען מען זאל איהר געבען א גלאז וואסער, ווען מען האט איהר דערלאנגט וואסער האט די ארעסטירטע מיט דער לינקער האנט שנעל אריינגעלייגט אין מויל עפעס אנ'אפלאטקע און אראפגעשלונגען פערטרינקענדיג מיט'ן וואסער, געשעהען איז דאס אזוי שנעל, אז די אנוועזענדע יואך האט נישט בעוויזען צו שטערען איהר. רעכענענדיג, אז די ארעסטירטע האט איינגענומען סם איז תיכף אויסגערופען געווארען די גיכע הילף, וועלכע האט איהר אפגעפיהרט אין יודישען שפיטאל.

די זעלבסטמערדערין האלט די גאנצע צייט אין איין טענה'ען, אז זי האט זיך נישט גענומען. זי איז ש.ין צוריק איבערגעפיהרט געווארען פון שפיטאל אין ארעסט.

דערווייל איז דער גאנצער ענין א רעטעניש.

טעראר געגען יודישע קאמוניסטען אין אוקראינער שטעטלעך

„עמעס" פאדערט שטרענגע מיטלען

מאסקווע (יט"א) דא זענען דערהאלטען געווארען ידיעות פון א רייה קליינע יודישע שטעטלעך אויף אוקראינע וועגען טעראר-אקטען מצד די דארטיגע יודישע איינוואוינער געגען די יעווסעקישע פיהרער.

אין שטעטעל בעלילאווקע זענען א גרופע יודען בעפאלען ביינאכט דאס הויז פון דער ארטיגען יודישען שטייער-אינספעקטאר, פון וועלכען זיי האבען געהאט אויסצושטעהן גרויסע צרות, האבען איהם פערשלעפט אין א בעזונדער צימער, געבונדען און געוואלט דערשטיקען, כדי ער זאל נישט מאכען קיין געשריי, האבען זיי איהם געסטראשעט מיט מעסערס. די ג. פ. או. פון שטעטעל איז אבער באלד געוואויר געווארען וועגען אנפאל. עס זענען אראפגעקומען ג. פ. או-אגענטען און געראטעוועט דעם געבונדענעם שטייער-אינספעקטאר. פינף יודען פון די אנפאלער זענען דורך דער ג. פ. או. ארעסטירט געווארען און זיי ערווארט א שווערע שטראף.

אין דעם שטעטעל לוטשערי האבען א גרופע יודען, נישט קענענדיג מעהר אויסהאלטען די פערפאלגונגען פון ארטיגען סאוויעט, געמאכט א פערזוך צו דערשיסען דעם יודישען פארזיצער פון דעם כאזויעט. דער פערזוך האט זיך נישט איינגעגעבען, און איניגע פון דער גרופע זענען ארעסטירט געווארען.

דער „עמעס" גיט איבער, אז אין א רייה יודישע שטעטליך דינגען די ארטיגע אונצופרידענע יודען שלעגערס, וואס פאלען אן אויף די ארטיגע יודישע קאמוניסטען און שלאגען זיי מכות-רצח. דער „עמעס" פאדערט אנעמען שארפע מיטלען געגען די קליינשטעטלטיגע יודען און נישט האנ-ווענדען קיין שום רחמנות צו די געוועזענע יודישע קליינהענדלער און הויז-איינענטימער.

די ארבייט פונ'ם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט

(אויפרוף)

דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט אין ווילנע, האט ארויסגעלאזט אנ'אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט:

מיט נייע כוחות, מיט א פערשטארקטען אימפעט טרעט איצט צו דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט זיין פראגראם צו רעאליזירען.

דער אינסטיטוט וועט דורכפיהרען עקאנאמיש-סטאטיסטישע און סאציאל-עטנאגראפישע אויספארשונגען אין די לענדער פון יודישען מאסען-ישוב. ער וועט אפראטעוועוען פון פערפאלעניש און פערגעסעניש די מאנומענטען פון דער יודישער פערגאנגענהייט, וועט פארשען די געשיכטע פון גאנצע קיבוצים און איינצעלנע קהלות. ער וועט פארשען די געשיכטע פון אונזער ליטעראטור און שפראך. ער וועט פארשען די פסיכיק פון יודישע קינדער, יוגענטליכע און דערוואקסענע, ער וועט העלפען דער יודישער שול אויפ'ן פעלד פון פעדאגאגיק און מעטאדיק. ער וועט גרינדען א ספעציעלע סעקציע פאר יודישע קונסט. ער וועט ווייטער זאמלען און רעגיסטרירען אלצדינג, וואס האט א שייכות צום היינטיגען יודישען לעבען אומעטום ווי נאר א יודיש לעבען איז פערהאן, ועל כולם —

ערווען מאכען די הכנות צו גרינדען א יודישע הויכשול, וואו אונזערע קומענדיגע פארשער, לעהרער און כלל-טוער זאלען זי קענען אויסבילדען און צוגרייטען צו זייער טעטיגקייט.

מיר גיבען זיך אפ א קלארען חשבון, אז דער פערמעסט איז א קאלאסאלער און אז מיר האלטען נאך ערשט ביים אנהויב. מיר ווייסען, אז בלויז ביי דער אקטיווסטער מאראלישער און מאטעריעלער אונטערשטיצונג פון דער ברייטסטער יודישער געזעלשאפט, פון אלע יודישע ישובים, פון ארגאניזאציעס און יחידים וועט דער „ייוו"א" קענען צוקומען צו זיין בעשטימונג — צו זיין דער שפייכלער און די מייסטערהויז פון דער יודישער קולטור אויף אלע געביטען און אין אלע לענדער פון איהר ענטפלעקונג, דער גייסטיגער קיבוץ-גלויות פון אונזער עבר און אונזער היינט און די אינטערעסען פון אונזער עתיד.

דער פערמעסט איז א קאלאסאלער. אבער מיר זענען זיכער, אז דער „ייוו"א" וועט די נויטיגע הילף און די נויטיגע שטיצע געפינען אין דער פולסטער מאס. דערפאר איז ערב אי זיין גרונט-כאראקטער, אי זיין ביזאיצטיגע געשיכטע.

די צענטראלע פערוואלטונג פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט:

יצחק ניטערמאן (ווארשא) נחום נערגעל (בערלין), מאקס ווינרייך (ווילנע), משה זילבערפארב (ווארשא), אליהו טשעריקאווער (בערלין), יוסף יאשונסקי (ווארשא), ישראל יעפרויקין (פאריז), ברוך כהן ווירניליי (ווילנא), יעקב לעשטשינסקי (בערלין), יודל מארק (רינע), נחמן מייזיל (ווארשא), נח פרילוצקי (ווארשא), זעליג קלמנאוויטש (ווילנע), בארים קלעצקין (ווילנע), זלמן רייזען (ווילנע), יעקב שאצקי (ניודיארק), יצחק שיפער (ווארשא).

אונטערגאנג און אויפגאנג

(ענדע פון 3-טער זייט).

איינגאנצען א יוד. ביי יודען איז פערבאטען צו דינען צוויי געטער מיט אמאל און וויל ווער ווערען א פיהרער ביי יודען, מוז ער דינען אויסשליסליך די יודישע אינטערעסען. צום ווייניגסטען מוז ער שטעלען די דאזיגע אינטערעסען העכער פון אנדערע אינטערעסען, וועלכע ער דינט. סעמועלס האט עס קיינמאל נישט געטון. די אינטערעסען פון ענגלאנד זענען ביי איהם שטענדיג געשטאנען העכער פאר אלע אנדערע. דעריבער איז ער פון יודישען שטאנדפונקט געווען א דורכפאל אין פאלעסטינע און דעריבער איז איצט זיין שטערען אינגאנצען אונטערגעגאנגען אויפ'ן יודישען הימל.

איך ווייס נישט אויב לארד מעלטשעט, ווען ער וואלט געווען געשטעלט אין דער זעלבער לאגע וואלט געהאנדעלט אנדערש פון סעמועלס'ען איך גלויב, אז יא. ער איז אבער נישט געשטעלט געווארען אין אזא לאגע, ביז איצט איז איהם אויסגעקומען צו האנדלען גאר אלס ענגלענדער אדער גאר אלס יוד און אין ביידע פאלען האט ער ארויסגעצייגט די גאנצקייט און פעסטקייט, וועלכע סעמועלס האט קיינמאל נישט געצייגט.

ווען מעלטשעט רעדט צו דער ענגלישער רעגירונג פאר יודען רעדט ער אלס יוד, נישט אלס ענגלענדער. ער פערגעסט אין דעם מאמענט, אז ער איז אנ'ענגלישער לארד, א פאטריאט און א זייל פון דער ענגלישער געזעלשאפט. ער איז דאן בלויז א יוד. אליין א פיהרער פון דער ענגלישער געזעלשאפט און זאגאר פאר דער רעגירונג שטעלט ער זיך נישט אפ פאר דער שארפסטער קריטיק פון ענגלאנד, ווען עס האנדעלט זיך אין יודישע אינטערעסען. זיין קריטיק פון דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע נאך פאר די לעצטע געשעהענישען איז געווען די שארפסטע, וועלכע מען האט ערגעץ-וואו געהערט.

אין דעם ליגט דער סוד פון דער איצטיגער אינטערעסאנטער ערשיינונג. מעלטשעט האט בעוויזען זיך אויסצוטון פון זיין ענגלישקייט, ווען עס האנדעלט זיך אין יודישע אינטערעסען און ווערען א יוד. סעמועלס איז געווען און פערבליבען אנ-ענגלענדער פון מאזעישען גלויבען. דעריבער איז דער ערשטער איצט דערהויבען געווארען צו אמת'ע יודישע פיהרערשאפט און דער צווייטער איז אנ-אינטערגעהענדער שטערען אויפ'ן יודישען געזעלשאפטליכען לעבען.

אין דער היגזיכט מאכט דאס פאלק קיינמאל נישט קיין טעות. זיין געזונדער אינסטינקט זאגט איהם שטענדיג אונטער ווער עס איז אנ'אייגענער און ווער עס איז א פרעמדער

וו. צוקערמאן

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
יעדען טאג פון 3—5 נאכמיטאג.

דער מאלפע-מענש

(71) (סענסאציאנעלער ראמאן)

— איך קען נישט מיטנעהמען די פאפירען, וואס איך דארף מיטהאבען מיט זיך, — האט ארעלע געזאגט — דאס זענען זעהר וויכטיגע פאפירען: ס'איז א כתב יד פון א שטיק, און וועלכען איך שפיל. גיט עס, ביטע, א זוך, און ברענגט עס צו נעוופארט'ן! אויפ'ן כתב יד איז דא א בוינגע אקלארקע....

זי האט גענוי געשילדערט, ווי דער כתב יד זעהט אויס, און איז אראפ פון די טרעפ.

ס'איז געווען סטעלאס אויטאמאביל: זי האט איהם גלייך דערקענט.

הייסט עס, ס'איז אמת, אז נעוופארט האט זי צוריק אנגאזשירט!

אין א ווייל שפעטער איז זי ש.ין געזעסען איינעווענינ אין אויטא, און דאס טירעל האט זיך הינטער איהר צוגעקלאפט.

דער שווייגענדיגער שאפער האט אנגעדרייט דעם מאטאר, און דער אויטאמאביל האט זיך גערירט פון ארט.

— ווייסט איהר נישט, מיסטער בראקמאן איז צוריקגעקומען אהיים? ער איז שוין געווען ביים הער נעוופארט? — האט זי א פרעג געטון.

דער שאפער האט נישט געענטפערט.

ארעלע האט געמיינט, אז ער הערט נישט, וואס זי פרעגט איהם, אבער אין דעמזעלבען מאמענט האט דער אויטא פערקירעוועט אין ראג, און זי אוועקגעפאהרען אין דער אנדערער ריכטונג — גאר אין אנ'אנדער'ער ריכטונג פון דער סטודיע.

— איהר פאהרט דאך נישט ריכטיג! — האט זי אומרוהיג אויסגערופען — איהר ווייסט דען נישט דעם וועג?

דער שאפער האט געשוויגען.

דער אויטאמאביל האט ענטוויקעלט דעם פולען גאנג, פליהענדיג שנעל איבער די גאסען, און פערנעהמענדיג זיך אויפ'ן וועג, וואס אויסערן שטאט.

— שטעלט זיך אפ! — האט ארעלע אויסגעשריגען — שטעלט זיך תיכף אפ!

זי האט זיך דערשראקען אנגעכאפט אינ'ם הענטעל פון דער טיר, מיט דער דעה אראפצושפרינגען פון אויטא.

דער שאפער אבער האט זיך א קעהר געטון צו איהר און אנגעכאפט איהר פאר'ן האנד.

— טייערינקע, איהר וועט, זיך צו'ניזק'ן און צוקאליעטשען אייער שעהן פניס'ל, ווען איהר יועט אויף אזא אופן פרובען ארויסשפרינגען. — האט ער געזאגט — זייט רוהיג, מיר וועלען באלד קומען.

— מיסטער גרענארי! — האט ארויסגעשעפטשעט די צוטומעלטע מיידעל:

— טוט נישט קיין נארישקייטען, — האט גרענארי פארטגעזעצט, און אין זיין שטימע האט זיך דערהערט א דראהונג — איהר פאהרט צו מיר אויף אוועגד-ברויט. מיר האט דערעסען אייך איינצולאדען, און אויסהערען פון אייך אפזאגען... איצט וועט איהר ווילענדיג-נישט-ווילענדיג מוזען אנקומען אויף מיין ברויט און זאלץ! מיט אונז וועט מיטעסען פרוילין סטעלא, און, צוליב דעם טאקע האט איהר נישט, וואס מורא צו האבען....

ארעלען האט געקאסט א סך כוח צו בעהערשען אין זיך די שרעק, און זי האט זיך אפגערופען:

— מיסטער גרענארי, איהר וועט אזוי גוט זיין פערקירעווען דעם אויטא און אפפיהרען מיך אהיים!.... איהר האט קיין רעכט נישט אזוי צו האנדלען!

גרענארי האט זיך ביין פונאנדערגעלאכט.

— מיט אייך וועט קיין שלעכטס נישט געשעהן, מיין קליינינקע. קיינער האט נישט ברעה אייך צו בעליידיגען, און מיר וועלען אייך צוריקשטעלען אהיים א געזונדטע און א שטארקע. פריהער אבער וועט איהר מיט מיר עפעס טועם זיין, מיין ליבינקע... אויב אבער איהר וועט זיך דערלויבען אויף נאַ רישקייטען, וועל איך ארויפלאזען דעם אויטא אויף דעם נאהענטסטען בוים און מיר וועלען איועק פליהען צו אלדי שווארק-יאהר!

ער איז געוועזען שיכור — שיכור נישט נאר פון וויין, נאר אויך פאר בעוואוסזיין פון זיין מאכט:

גרענארי האט דערגרייכט דאס זייניגע, און איצט צוריקהאלטען איהם איז געווען אונמעגליך.

צי איז אמת, אז סטעלא איז דארטען?

ארעלע האט אין דעם נישט געגלויבט.

אויב ס'איז אבער אפילו אמת, טא וואס וועט איהר, איינגענטליך העלפען די אנוועזענהייט פון סטעלא'ן?

— נו, אט זענען מיר שוין געקומען — האט גרענארי א זאג געטון, אפשטעלענדיג דעם אויטא פאר די טירען פון שלאס, און ארויסשפרינגענדיג פון אויטא.

איידער זי האט אבער פערשטאנען, וואס ער טוט, האט ער זי א כאפ געטון אויף די הענט און נישט אכטענדיג אויף איהר פערצווייפעלטען ווי דערשטאנד, האט ער זי אוועקגעטראגען אין שטוב אריין.

— אויב איהר וועט שרייען וועל איך אייך א קוש טון, — האט ער א זאג געטון, און די מיידעלאין דערשראקען ענטשוויגען געווארען.

די טיר האט זיך געעפענט זיי ענטקעגען.

ארעלע האט דערזעהען א שווייגענדיגען דינער א מאלאי"ער, וועלכער האט זיי בעגלייט מיט א גלייכגילטיגען בליק און זי האט פערשטאנען, אז דער כענען אויף איהם קאן זי נישט.

פען האט זי אראפגעלאזט פון די הענד און קארידאר, געעפענט די טיר און אריינגעשטויסען אין א צימער.

— אט איז אייער פריינדין סטעלא! — האט ער א זאג געטון מיט א געלעכטערעל — זאגט איהר מיינעטוועגען א גוט יווארט! האקט איהר און כאפט אריין אביסעל קלאהרען שכל, אויב איהר קענט... אין צעהן מינוט ארום וועל איך דא צוריקקומען, און מיר וועלען מאכען א שטיקעל חתונה-סעלציעס... ווי עס פאסט פאר אנ'אנשטענדיג יונג פארל.

ער האט פערקלאפט די טיר און פערשלאסען אין א שליסעל.

ארעלע האט נישט גלייך דערזעהן אז אין צימער געפינט זיך נאך א פרוי.

זי האט דערקאנט סטעללאן.

איהר הארץ האט אנגעהויבען שטארק צו קלאפען, ווען זי האט דערזעהן דאס טויט-בלאסע פנים פון דער אקטריסע.

(פארטזעצונג קומט).

טעלעגראַמען

די אויספאָרשונגס-קאָמיסיע אויסגעהערט דעם הויפּט=מופטי

ירושלים, 2 (טעלעגראַפיש דורך יט״א). די בריטישע אויספאָרשונגס־קאָמיסיע האָט היינט אויסגעהערט דעם הויפּט־מופטי האַדוש אַבּין על הוסייני. דער פערהער איז פאָרגעקומען ביי פאַר־מאַכטע טירען אין דער וואוינונג פון מופטי.

בענטוויטש שוין געזונד

ירושלים, 2 (טעלעגראַפיש דורך יט״א). נאָרמאַן בענטוויטש איז שוין פולשטענדיג געזונד און האָט איבערגענומען זיין אמט.

ירושלים׳ער אַפּעלאַציע-געריכט בעשטעטיגט דעם טויט=אורטייל איבער אַנ׳אַראַבער

ירושלים, 2 (טעלעגראַפיש דורך יט״א). דאָס אַפּעלאַציע געריכט האָט היינט אין דער צווייטער אינסטאַנץ בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען מוסטאַפאַ דערבעם פאַר ערמאָרדען דעם צפת׳ער אַרחאָקאַט טאַלענהאַנא (א תימנער יוד). דאָס געריכט האָט בעשטעטיגט דעם טויט־אורטייל. דאָס איז דער ערשטער פאַל פון א בעשטעטיגטען טויט־אורטייל. דער פער׳משפט׳ער וועט זיך וואַהר־שיינליך ווענדען צום העכסטען געריכט אין לאָנדאָן.

דייטשלאַנד מוז זיך פעראייניגען מיט עסטרייך

אזוי זאָגט אַנ׳עסטרייכישער מיניסטער

בערלין, 2 (ספּ. טעל.) אויפ׳ן קאָנגרעס פון לאַנדבונד, וועלכער איז אָפּגעהאַלטען געוואָ־רען אין נירענבערג האָט דער רעלעגאַט פון עסט־רייכישען לאַנדבונד, דער מיניסטער שומיצג ער־קלערט, אז קיין מאַכט אין דער וועלט וועט נישט זיין בכוח נישט צו דערלאָזען די פעראייניגונג פון עסטרייך מיט דייטשלאַנד.

גרויסע שרפה אין לוביען

פּויזען, 2 (ספּ. טעל.) היינט איז אין דער פאַבריק פון קאַרטאָפעל־מעהל אין לוביען אויס־געבראָכען א גרויסע שרפה. דאָס פייער האָט אויס־געבראָכען אין דעקסטרין־לאַגער. דער שאָדען בעטרעפט 800 טויזענד זל.

פערקירצט די אַרבייטס-צייט אין דער ענגלישער קויהלען=אינדוסטרי

לאָנדאָן, 2 (ספּ. טעל.) ס׳איז געקומען צו א הסכם וועגען פערקירצען די אַרבייטס־צייט אין דער קויהלען־אינדוסטרי. די נייע אַרבייטס־צייט וועט אריין אין קראַפט דעם 8. מאַי.

פעראיין פון סאָוויעטישע בעאַמטע

וואָס ווילען נישט צוריקפאָהרען קיין רוסלאַנד

בערלין, 2 (אַטע). „רול" גיט איבער א ידיעה וועגען א נייער אָרגאַניזאַציע, וואָס ס׳זאָל איינגיכען געשאַפען ווערען לויט דער איניציאַטיוו פון בעסידאָווסקי׳ן. די אָרגאַניזאַציע וועט הייסען „פערבאַנד פון די, וואָס זאָגען זיך אָפּ צוריקצו־קעהרען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד" און וועט בע־שטעהען פון די סאָוויעטישע בעאַמטע, וועלכע האָבען בעקומען א בעפעהל צוריקצוקומען קיין רוסלאַנד און האָבען זיך אָפּגעזאָגט צוריקצופאָהרען ווייל ס׳ערוואַרט זיי דאָרט טויט-שטראָף. דער פערבאַנד וועט איינאָרדנען פּאָרלעזונגען וועגען סאָוויעט-רוסלאַנד און וועגען די סאָוויעטישע דיפּ-לאָמאַטישע פּאָזיציעס אין אויסלאַנד. פּרעזעס פון פערבאַנד זאָל זיין בעסידאָווסקי.

צו דער אָרגאַניזאַציע-קאָמיסיע געהערען די ביזוועזענע סאָוויעטישע בעאַמטע אין בערלין: נאַגלאָווסקי, באַש און סאָלאָמאָן.

אין דער לויה פון דעפּ. רייך

האָבען אנטייל גענומען 40 טויזענד מענשען

(ענדע פון דער 1־טער זייט).

און סטראַנסקי בראש. עס זענען אויך געווען רעפּרע־זענטאַנטען פון דער אַדוואָקאַטען־קאַמער און האַנ־דעלס־קאַמער. מצד דער יודישער „קאָלאָ" זענען אנוועזענד געווען די דעפּוטאַטען: גרינבוים, פאַרב־שטיין, האַרטגלאַס און ראָזענבלאַט און די סענאַ־טאָרען קערנער און בּורזינער. פון דער יודישער „קאָלאָ" האָט קיינער נישט גערערט, ווייל צוויי מיטגלידער פון דער מזרח־גאַליציאַנער ציוניסטי־שער עקזעקוטיוו האָבען געבעטען, אז דעפּ. גרינ־בוים זאָל נישט האַלטען קיין הספד.

די לויה האָט זיך פערצויגען ביז 4 א זייגער נאָכמיטאָג און איז פערפילמט געוואָרען. די טויטען־מאַסקע האָט אַראָפּגענומען דער מאָלער וויינ־טרויב.

לעמבערג, 2 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) די מיטגלידער פון דער מזרח־גאַליצי־שער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האָבען זיך געווענדעט צו דעפּ. גרינבוים, אז ער זאָל נישט מספּיר זיין דעם פערשטאָרבענעם, ווייל דאָס האָלט כּלומרשט גע־מאַכט א שלעכטען אנדרוק אויף דער לעמבערגער יודישער בעפעלקערונג, צוליב די לעצטע אנגריפען פון דעפּ. גרינבוים אויף דער פּאָליטיק פון נפטר.

* * *

וועגען פערשטאָרבענעם ד״ר לעאָן רייך שרייבט דער אָרגאַן פון דער סאַנאַציע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ":

דער פריהצייטיגער טויט פון ד״ר לעאָן רייך סיים־דעפּוטאַט, פּרעזעס פון קלוב פון יודישע רע־פּוטאַטען און סענאַטאָרען פון מזרח־גאַליציען, וועט אַרויסרופען אַנ׳אויפריכטיגען טרויער אין די פּוי־לישע פּאָליטישע קרייזען. דער אויסגעשפּראָכען טאָ־לעראַנטפולער און אלזייטיג געבילדעטער יודישער אַנ־פיהרער האָט בעוויזען צו פערבינדען די הייסע ליבע צו די ציוניסטישע אידעאַלען מיט א שטענדיג לאָיאַ־לער שטעלונג בנוגע דער פּוילישער מלוכה און געאַרבייט מיט אלע כוחות, כדי צו לינדערען דעם פּויליש־יודישען אנטאַגאָניזם. אַרבייטענדיג אויף אַפּ־רוה און פּראָכטבאַר לטובת דער יודישער בעפעל־קערונג אין פּוילען. קעמפענדיג דרייסט פאַר איהרע רעכט, איז ער גלייכצייטיג געווען אַנ׳אויסגעשפּראָ־כענער נעגנער פון מינדערהייטען-בלאָק.

די גוטע מעלות פון זיין כאַראַקטער, זיין טיפער פּאָליטישער טאַקט און פערזענליכער צוגאַנג האָבען פאַר איהם געוואונען אַנ׳אויפריכטיגע סימ־פּאַטיע צווישען אלע, מיט וועלכע ער האָט זיך צו־זאַמענגעטראָפען אין געזעלשאַפטליך פּאָליטישען לע־בען. זיינע אַרויסטרעטונגען אין סיים, ווי אויך אין אין אויסלאַנד אלס מיטגליד פון דער פּוילישער דעלעגאַציע פון דער צווישען פּאַרלאַמענטאַרישער אוניע האָבען שטענדיג געהאַט דעם כאַראַקטער פון טיפען פערשטענדניש פאַר די יודישע ענינים אין פּוילען, אין וועלכע ער האָט קיינמאָל נישט אַריינ־געטראָגען קיין רייצענדע מאָמענטען.

דער פריהצייטיגער טויט פון ד״ר לעאָן רייך איז א שווערער פערלוסט נישט נאָר פאַר דער יודי־שער געזעלשאַפט אין פּוילען, נאָר אויך פאַר אלע די, וועלכע עס איז צום האַרצען א גערעכטע רע־גולירונג פון די פּויליש-יודישע בעציהונגען.

„עהרע זיין אנדענקען".

*

ווי מען טיילט מיט, האָבען ביים קראַנקען בעט פון ד״ר לעאָן רייך צוזאַמען מיט דער משפּחה געוואַכט וואָיעוואָדע גאַלוכאָווסקי און סטאַראָסטע קלאַק.

Dr. med.

J.Sadokierski

כטאַמאַטאָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מויל- און קיפער-כירורגיע

צאָהנפלייש = קראַנקהייטען

רענטגען-דיאַגנאָסטיק. נעהמט אָן פון 3—7.

פּיעטריקאָווער 164, טעל. 27-83.

א לאַנגיעהריגער געוועזענער

גערכטס-סעקרעטער

שרייבט אלערליי בּיטעס און קלאַגעס, קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשע=ניעס אין אלע שטעדט פון פּוילען.

א גוטער ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10.

מה שהיה הוא שיהיה, ומה שנעשה הוא שנעשה!

זאָ זאָלסט ווייטער קומען צו לויפען אין בעזו. רעכטסקאָנסולענטני=ביוראָ צו ה׳

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 79-148

וואו עס ווערט עולעדיגט און געשריבען אלערליי בּיטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָ=קאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיע=טשעניעס אויף אלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאַנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען.

מיט אכטונג

מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט פּעטריקאָווער 17.

צאָהן=אַרצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

14 Zawadzka 14

נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7־ן

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעצי־ל-אַרצט פאַר נירן, בּלאָז און האַרן-קראַנקייטן

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4—7 אָווענד.

צוריקגעקעהרט.

זאַפּאַרט איבערצוגעבען

2 צימער און קוך, פראָנט מיט באַלקאָן, אָהן יעדען רעמאָנט. אל. 1. מאַי 38. צו ער־פאַהרען ביים וועכטער.

2 צימער און קוך

מיט פּאַרציעער, 1 צימער און קוך מיט פּאַרציעער, ווי אויך אלע בעקוועמליכ־קייטען, ווי גאַז, עלעקטריע.

אלעקסאַנדראָווסקאַ 14 ביים ווירט.

מעקלערס געוואונשען.

איך נעהם אָן אויף לויין P.D. אַרבייט אויף קראַפט

צו ערפאַהרען

נאָוואָמיעסקאַ 22, ראָזענוואַלד. 2054

א ווירקליכע אונטערנעהמונג

זוכט עטליכע אינטעליגענטע און ענערגישע הערען צו א לייכטער אקוויזיציע, וואָס איז גלייכצייטיג א דאַנקבאַרע גע־זעלשאַפטליכע טעטיגקייט.— מאַנאַטליכער איינקונפט אי־בער 2000 זל. אָפּערטען

ŁÓDŹ, Poczta Główna, Skrytka 501.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!

דעם גורל׳ס שמייכעל

מעכטיגע דראַמע אין 12 גרויסע אַקטען

Jadwiga Smosarska

מיט דער קעניגין פון פּוילישען עקראַן

אין דער הויפּט-ראָלע מיט דעם אַנטייל פון

Kaz. Junosza Stępowski i Józef Węgrzyn.

נעכסטער פּראָגראַם: „די ליבע פון אַ קאָזאַק"

מיט John Gilbert אין דער הויפּט-ראָלע.

פערגרעסערטער אָרקעסטער. •• פערגרעסערטער אָרקעסטער.

אַ פעהיגער יונגערמאַן

זוכט א פּאָסטען, אָדער ביי וואָס פאַר אַ אַרבייט ס׳זאָל נישט זיין. ערשט צוריקגע־קעהרט פון מיליטער. בעסטע רעפערענצען. אָפּערטען אין אדמ. אונטער „אַרבייט".

אַ אינטעליגענטער שדכן

וועלכער פערקעהרט אין בעסערע הייזער, ווערט געזוכט. צו ערפאַהרען אין אדמינ. 12053

פעלץ-וואַרען אלער אַרט

צו קאָנקורענץ-פּרייזען

לויט די נייעסטע מאָדעלן אין א רייכן אויסוואַהל ווי אויך ענצעלנע פעלעכלעך, אלערליי רעפּאַראַטורן אויף די בעסטע בעדינגונגען עמפּפעהלט

I. SZWARCMAN

Narutowicza 42, tel. 1,66-31

בעמערקונג: קירזשנער- און שניידער-ווערקשטעל אויפ׳ן אָרט. 1122

כ׳קויף

און צאָהל די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, ברי־ליאַנטען, דיאַמאַנטען, פּערל ווי אויך לאָמבאַרד-קוויטעס. פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10 (נעבען מאַרק), 1-טער שטאָק, פראָנט, כּאַפעליוש. 640

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 86-131

נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכם.

BERLITZ SCHOOL

מלוכה׳ש אנערקענט.

נייע פּראַקטישע שפּראַכען=קורסען

With English the wide world is open to you!

Le francais n'a pas de frontiéres!

In Lodz ist Deutsch unerlässlich!

לעהרער זענען געבוירענע ענגלענדער, פראַנצויזען, דייטשען א.ז.וו.

קאָנווערזאַציאָנס-מעטאָדע. שנעלסטע רע־זולטאַטען. קליינע גרופּען פון 3 ביז 6 פּערזאָן. פּריוואַט-לעקציעס. איינשרייבונגען פון 2-טען ביז׳ן 5-טען דעצעמבער פון 12 ביז 1.30 נאָכם. און פון 6 ביז 7 אָווענד.

נאָר פּיעטריקאָווער 39, פראָנט.

עס ווערט געזוכט

א לאָקאַל

פון א געוועלב מיט 2 צימער

אָדער 3 צימער, נישט העכער פון 1-טען שטאָק אין דער געגענד פון וואָדני רינעק, ראָקאָטשינער שאָסע ביז צו דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור". אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע פאַר „הערמאָן". מעקלערס געוואונשען. 12061

8-ונג גאַנץ אייראָפּאַ בעקומט איהר אויף אונזער 5=לאַמפּיגען ראַדיאָ=אַפּאַראַט

אָהן יעדער אויסערליכער אַנטענע און אָהן א ראַהם. עס איז גענוג צו פערבינדען דעם אַפּאַראַט צו די באַטעריעס.

אויפ׳ן פערלאַנג פון די קליענטען שטעלען מיר אַריין אויף פּראָבע אומזיסט.

Polskie Radjo

Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka

Andrzeja Nr. 4.

א מענער=צושניידער

פאַר קאָנפעקציאָן און מאָס, וועלכער איז נאָר וואָס גע־קומען פון אויסלאַנד, בעזיצט גוטע רעפערענצען, זוכט א פּאָסטענדע פּאָסטען. געפל. אָפּערטען אין אדמינ. פון דער צייטונג פאַר מ. הערלינג. 12062

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיינער ג׳ קונדשאַפט, אז ה׳ פּאַנעלמאַן עקזיסטירט מעהר נישט אין מײַן ביוראָ „VERITAS", פּיעטריקאָווער 31, ווי אויך אלע ספּראַוועס וועגען אונזער מײַן אויפזיכט און ווערען פּינקטליך און רעלעפּל ערלעדיגט. אין מײַן ביוראָ איז יעצט אנגאַזשירט געוועזענער דער געוו. סעקרעטאַר פון פרידענס-געריכט, געוו. סעקרעטאַר פון קאָמאָרניק טאָמאַשעווסקי ה׳ אַנטאָני מאַטושקעוויטש.

גלייכצייטיג מעלדען מיר מיט, אז מיר נעהמען אויך אָן סיראַטעס צו פערטיידיגען אין געריכט ביז צו דער העכ־סטער אינסטאַנץ מיט אייגענע אַדוואָקאַטען. מיט אכטונג

רעכטסקאָנסולענט ס. לעווין, פּיעטריקאָווער 31 טעלעפאָן 127-53. 2067

אַנאָנסען=פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ „ 4 „

פאַר א מילימעטער-שורה: נאָכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ „ 8 „

טיפער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

אַבּאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אַפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר׳ן אינהאַלט אין טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.